

laišakai lietuviams

JUNE 1994 BIRŽELIS

BIRŽELIO MĖNUO	181	Red.
GRANDINĖMIS SUKAUSTYTAS BIRŽELIS	183	Vytautas Kasniūnas
“DIEVAS — AŠ, KITO NĖRA”	184	Aldona Kamantienė
KAS MYLI DIEVĄ, LAIKOSI JO ŽODŽIŲ	191	Chiara Lubich
PASIPRIEŠINIMAS KATEKIZMUI...	192	Kęstutis Trimakas
NEŽUDYK	196	Dijana Kančienė
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	200	Jonas Lauriūnas, SJ
SAPNAS SUGRAŽINO PRAEITIN	202	Saulena Kilikevičūtė
DUOT — NE VIEN ŠYPSOTIS	205	V. Vaškelis
VIDUJE ŠAUKIANČIOJO BALSAS	206	Aurimas Šukys
KNYGOS	208	Red.
TĖVYNĖJE	209	Marija A. Jurkutė
KALBA	212	Juozas Vaišnys, SJ
ĮVAIRYBĖS	213	Red.
ŠYPSULIAI	214	Red.
TRUMPAI	215	Juoz. M.
35-oji “LAIŠKŲ LIETUVIAMS” METINĖ ŠVENTĖ	216	Red.

Šis numeris iliustruotas Rolando Bartašiūno nuotraukomis iš “Laiškų lietuviams” metinės šventės.
Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės..

Skyrių vinjetės — Rasos Sutkutės.

Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos

Apdaila — Teresės Bogutienės.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (ISSN 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1994 / BIRŽELIS — JUNE / VOL. XLV, NO. 6

BIRŽELIO MĖNUO

Bažnyčia birželio mėnesį skiria Jėzaus Širdies garbinimui. Tai nėra koks davatkiškas pamaldumas, bet prisiminimas tos heroiškos meilės, kai Kristus net savo gyvybę paaukoko už mus. Argi tai neverčia ir mūsų šiek tiek susimąstyti ir stengtis parodyti Jam daugiau meilės ir dėkingumo?

Šį mėnesį švenčiame ir Tėvo dieną. Dažnai neįvertiname ir šio tylaus herojaus pastangų, kai jis nuo ryto iki vakaro dirba, atskirtas nuo šeimos džiaugsmų ir nuo vaikų kryžstavimo, kad tik jie būtų sotūs ir laimingi.

Mes, lietuviai, birželio mėnesį prisimename ir tuos savo tautos herojus, kurie paaukoko gyvybę už mūsų tėvynės laisvę. Pažvelgę į praeitį, matysime, kad mūsų tėvynė visuomet turėjo daug kovoti ir kentėti. Esame kankinių tauta. Ne be reikalo ir vienas mūsų tautos simbolių yra Rūpintojėlis. Supraskime, kad kančia žmogaus nežemina, bet grūdina ir kilnina. Tenebūna ji mums našta, slegianti prie Žemės, bet galingi sparnai, kuriais pakiltume nuo šios žemės rūpesčių ir vargų prie Amžinosios Saulės, pa-verčiančios kančią pergalės triumfu.

Jaunimo centras ir paminklas kovotojams už Lietuvos Laisvę. *Jono Tamulaičio nuotr.*

GRANDINĖMIS SUKAUSTYTAS BIRŽELIS

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Penkiasdešimtą kartą atsivėrė prieš akis šaltyje paskendę Sibiro vaizdai, iš ledynų sklindantys žmonių šauksmai ir užaujantis vėjas, sniegu dengias žmonių kapinynus.

Penkiasdešimtą kartą subraižyti popieriaus lapai slysta nuo stalo ir sklaidosi ant grindų pradėtais, taisytais, pertaisytais, nebaigtais sakiniais. Ir taip išsėdi prie rašomojo stalo su plunksna rankose valandų valandas, lyg girdėdamas minčių judesius, kurios pranoksta dienas ir naktis, išvagodamos raukšles kaktoje ir veide, lyg kelią padrikusiomis sąvokomis — koks baisus žmogus — žvėris, baisiausias stalininio marksizmo žvėris.

Daug ką iš mūsų angelai sargai išgelbėjo iš Sibiro tremties kelio, ištisę pagalbos ranką. Tarp daugelio ir jūsų ir aš buvau jų tarpe. Tris kartus angelas atvėrė savo vartus. Kai reikėjo, jis ištisė pagalbos ranką. Pergalingas buvo ir jo šviesa spindintis kardas, ir jo mostas, nurodymas priešui kitą kelią, kad mane išgelbėtų nakties tamsoje.

Penkiasdešimt kartų prieš akis popieriaus lapas, pieštukas ir sustingę pirštai, kažkur giliai gomuryje kliūva žodžiai, nekalba širdis, nejudą ir akys, jos lyg mirusios. Man reikia prisiminti ir pakartoti išsigelbėjimo padėkos žodžius, kai po ilgos nakties kelionės atsibudęs miške, bučiavau žolę ir su Tavim, Viešpatie, kalbėjau. Aš noriu dar kartą grįžti į auštantį rytmetį, į tą miško kelią, eitą kartu su angelu sargu. Beržo tošyje aš išrečiau žodį “Myliu”, papuošiau kelio akmenėliais kryžiaus ženklą, reikia tik grąžinti to žodžio “Myliu” tono garsus, nuskambėjusiais mano gyvenimo simfonija. Kokios tyros pasiaukojimo širdies buvo tie, kurie ryžosi gelbėti mane ir kitus. Ir jiems dalis iš to žodžio “Myliu”.

Neišsakysiu, Viešpatie, to ryto jausmų. Tuos žodžius surijo verkiantis dangus. Neužrašysiu nė popieriuje, nes reikia kraujo ir juodos dervos. Aš

kryžium išsitiesęs šventoj žemėj, rasai žiburiuojant saulės spinduliais, laukų keliuose užaujant sunkvežimiams ir medžių lapams drebant nuo verkiančių šauksmų, pažadėjau kasmet rašyti ir kalbėti apie Lietuvos kančios kelią.

TU ir aš ir daug kas iš mūsų nakties tamsumoje, be šviesos žiburėlio uždengtų langų kalbamės su lentynose suguldytom, tartum Šv. Rašto, knygom, tremtinių atsiminimais apie gyvenimą Sibire, apie ėjimą mirties keliu. Tos knygos, tie išgyvenimai, žmonių kankinimai bijo dienos šviesos, tam reikia nakties, labai tamsios nakties, ir baisios tylos!

Pasaulio šviesa nematė Lietuvos kančių, negirdėjo žmonių šauksmų, dejonų, kad Rusijos žmogus-žvėris sunaikino 67 milijonus žmonių. Pasaulis tyli su Jungtinėmis Tautomis, ir Vašingtonas, tyloj paskendęs, bijo varpų garso, šypsodamasis Maskvos meškai.

Vilnius užsikemša ausis, kad negirdėtų tremtinių prašymų, užsiriša akis, kad nematytų tremtinių varganos dalios. Jiems labai reikėjo, kad išeitų knyga apie “humaniską” žmonių perkėlimą iš Lietuvos į Sibirą, apie “banditų” išvežimą-trėmimą. Tokios knygos šauksmu pasitinkame tragiškąjį birželį. O Lietuvos Tremtinių sąjungos pirmininkas Balys Gajauskas sako, kad į sąjungos įstatus įrašyta ir istorinė veikla. Jie leidžia dvisavaitinį laikraštį “Tremtinys” žurnalą “Laisvės kovų archyvas” leidžia knygas, kuriose spausdina politinių kalinių, tremtinių atsiminimus. Sąjungos istorikų grupė labai didelė, su aukštais mokslo laipsniais, bet jie gyvenimo istorijos užmiršti. Politiškai paruošti istorikai galingesni, įtakingesni. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės remiamais, jiems teko ir pirmoji duonos riekė, ruošiant “Lietuvos kančių istoriją”. Kas dabar ir besuras, kodėl tokia purvina pradžia pasirinkto šviesaus atminimo bei įamžinimo...

“DIEVAS – AŠ, KITO NĖRA”

(Suaugusiųjų grupėje I premiją laimėjęs straipsnis)

ALDONA KAMANTIENĖ

**"Tu pats išleidai įsakymus, Dieve,
mes privalome tobulai jų laikytis" (Ps 119, 114)**

"Tikiu Dievą. Šis tvirtinimas yra pirmasis mūsų tikėjimo išpažinimas" (Kat. Baž. katekizmas, 199). Apreiškimas mums sako, kad yra tik vienas Dievas. "Išgirsk, o Izraeli, Viešpats yra mūsų vienintelis Dievas" (Dt 6,4). Tikėjimas į vieną Dievą veda mus į gręžimąsi į Jį. "Gręžkitės į mane, ir būsite išgelbėti... nes Dievas aš — kito nėra" (Iz 45, 22). "Mūsų tikėjimas Dievu skatina mus niekuo Dievo nepakeisti" (Kat. Baž. katekizmas, 229). Ir Jėzus daugeliu atvejų moko, kad Dievas yra vienintelis mūsų Viešpats ir kad Jį vieną turime mylėti visa savo būtimi (Mk 12, 29-30).

Apmąstę mūsų tikėjimo tiesas, išreikštas šiose keliuose eilutėse, suprasime, kad ir šio rašinio turinys bus apie pirmąjį Dievo įsakymą.

Dešimt Dievo Įsakymų, kaip mes juos suprantame, buvo Dievo duoti Mozei ant Sinaiaus kalno, įrėžti akmens lentelėse. "Tačiau daug anksčiau, dar prieš tai, įsakymai buvo įrėžti žmogaus širdyje, kiekvieno žmogaus sąžinės šventovėje" — kalbėjo popiežius Jonas Paulius II pasaulio jaunimui, pereitą vasarą susirinkusiam Colorado kalnų papėdėje.

Žmogaus nesilaikymas pirmojo Dievo įsakymo "Neturėk kitų Dievų tik mane vieną" nusiukimas nuo tikrojo Dievo, savo kūrėjo, ypač aiškiai aprašomas Senojo Testamento knygose. Žydai nusiuka nuo savo Dievo. Dėl to jie kenčia vergiją. Jie verkia, kreipiasi į Dievą atsiprašinėdami. Jis jų pasigaili, išgelbsti nuo pavergėjų. Senajame Testamente matome lyg besikartojantį ciklą žmogaus nepaklusnumo ir Dievo meilės žmogui. Dievas pažada žydams, kad Jis juos išves iš Egipto nelaisvės, kad Jis jų neapleis. Nors kelyje jie patiria daug Dievo meilės ir gailestingumo, vis tiek jie Dievu ne-

pasitiki. Jie burnoja Dievui ir Mozei: "Ar nebuvo Egipte pakankamai laidojimo vietų, kad mus čia atvedei į dykumą numirti" (Iš 14, 11-12). Dievas juos mana maitina ("Daviau jiems maisto iš dangaus" (Ps 105, 40), o jie dykumoje pasiduoda savo vaizduotei ir ilgisi kai kurių malonumų, kuriuos nelaisvėje turėjo. Jiems dar "trūko" žuvų, kurias valgė dovanai, svogūnų, česnakų, arbūzų, pupų... (Sk 11, 5). Iš meilės jiems Dievas nereaguoja bausmėmis į jų priekaištus ir nepasitenkinimus. Pakartotinai jiems prižada, kad Jis bus su jais ir jų neapleis. Per Mozę Jis žada, kad jie gaus iš Jo visko, ko jiems reikės. Nežiūrint Dievo gerumo, žydai vis tiek nusiuka nuo savojo tikrojo Dievo ir kūrėjo. Jie nusikala aukso veršį ir jį garbina, užuot buvę dėkingi savo Dievui už Jo gailestingumą (Iš 14, 11-12). Čia lyg ir norime išgirsti Dievą sakant: "Neapleidau jų dykumoje ir maitinau juos mana iš dangaus, nors mano duotas įsakymas, neturėk kitų dievų tik mane vieną, virto jų nuodėmingumo kulminaciniu tašku".

Trumpai pažvelgę į Senojo Testamento žmogų sąryšyje su pirmuoju Dievo įsakymu,

Dalis dalyvių Jaunimo centro didžiojoje salėje

Rolando Bartašiuono nuotr.

pažiūrėkime per Dievo akis į šių dienų pasaulį. Mes gi nelaikome savęs pagonimis, todėl gal ir svetimų dievų negarbiname...

— Didžiausias jūsų visų nusikaltimas prieš pirmąjį mano jums duotą įsakymą yra netikėjimo ir savimi pasitikėjimo nuodėmė. Save padarote dievais, kai jaučiatės savyje pajėgūs, nuo manęs, Jūsų Dievo, nepriklausą. Atmetę savo priklausomumą man, renkatės pasitikėti savo žmogiškomis galiomis. Pasitikite savo protu ir atmetate mano mokymus, kai jie nesiderina su tuo, ką pasaulis jums siūlo. Kontroliuojate savo ir kitų gyvenimus. Galvojate ir darote, kas tik jums patinka, susikuriate savo asmenišką vertybę, ir gėris pasidaro visa tai, kas jus patenkina ir kas yra naudinga tam tikru momentu. Blogis pasidaro tai, kas yra priešinga jūsų normoms. Galiausiai ir sąžinė praranda pajėgumą

atskirti gėrį nuo blogio. Imatės į savo rankas ir padarote sprendimus, kurie tik man vienam daryti priklauso. Žmogus daro įstatymus ir apeina mano duotą įsakymą “nežudyk” išvedžiodamas, kad abortas yra pateisinamas ir kad negimęs žmogus yra ne žmogus. Moterys daro sprendimus turėti ar neturėti jau pradėtą kūdikį. Ar ne iš manęs ateina visa gyvybė? Ar ne man vienam priklauso šie sprendimai? Jos nesveikai naudojasi laisve ir renkasi “pro-choice” ideologiją, aiškindamos, kad jos gali daryti su savo kūnu, ką nori. O kur dingio mano nurodymas, kad pradėta gyvybė yra atskiras žmogus ir kad niekas, nei moteris, nei gydytojas, nei jokie valdžios įstatymai neturi teisės tą gyvybę sunaikinti, nužudyti. Gyvybė priklauso man vienam, jos davėjui. Ir jeigu imatės bet kokių veiksmų prieš tą gyvybę, vykdomė tai, kas vienam Dievui, ne žmogui vykdyti priklaus-

Redaktorius įteikia I premiją Aldonai Kamantienei

Rolando Bartašiūno nuotr.

so. Abortas jau yra seniai legalizuotas. O tie, kurie stovite nuošaliai ir stebite tų nutarimų vykdymą, lyg tai jūsų visai neliestų, ar neprišidate, gal netiesogiai, prie tų pačių veiksmų? Netiesiogiai remiate “pro-choice” (už pasirinkimą), kai, būdami Amerikos piliečiais, balsuojate už kandidatus, kurie pasisako už tų įstatymų įgyvendinimą. Viešoji žiniasklaida ramiai jus užliūliuoja, lyg taip ir turi būti.

Ar nori toliau per mano akis žiūrėti, kur jūs elgiatės kaip dievai? Žmogus imasi iniciatyvą užgesinu gyvybę, nepagydomai sergantiems ir kenčiantiems ligoniams ir seneliams, nelaukdamas, kada jie patys pasieks mirties tašką. Žmogus daro sprendimus “gyventi ar negyventi”. Jis nutaria “užmigdyti” senelį ligonį, nes jo “gyvenimo kokybė” (quality of life) jau

vis tiek yra prasta. Žmogus gesina gyvybę kitam žmogui “gailestingumo” vardan, nes “išvaduoją” žmogų iš jo kančių. Jeigu aš, jūsų Dievas, leidžiu tam žmogui ateiti į šį pasaulį, tai aš, ne jūs, ir jį atgal pas save pasišauksiu. Jūs nepripažįstate, kad Aš turiu planą tam žmogui.

Šie jūsų veiksmai iš esmės savyje yra blogi ir negali būti vykdomi, nežiūrint aplinkybių ar intencijų. “Toks iš esmės blogis yra abortas ir eutanazija” — primena jums mano vietininkas žemėje, popiežius Jonas Paulius II savo naujausioje enciklikoje “Veritatis Splendor”. Kitoje enciklikoje, “Dominum et Vivificantem” visus šio amžiaus pabaigoje pasireiškiančius masinius žudymus jis vadina “mirties kultūra”. Hitleris ir Stalinas vykdė masines žudynes apsisivalymo nuo nepageidaujamo elemento vardan. Ar nežiūrite jūs į paskutiniuosius kelias dešimtmečius vykdomas negimusių ir nepagydomai sergančių žudynes per užmarintos sąžinės akinius ir matote masinius abortus ir žudymą “iš pasigailėjimo” (mercy killing) kaip žmogaus vykdomus, įstatymų gražiai apeitus ir pateisintus veiksmus? Ir tas viskas vyksta todėl, kad ši “mirties kultūra” sako Šv. Tėvas, ištrina iš jūsų širdžių man, jūsų Dievui, dėkingumo ir pagarbos jausmą už didžiausią mano dovaną jums — GYVYBĖS DOVANĄ. Visi, gyvendami šioje “mirties kultūroje”, nuskalstate pirmajam Dievo įsakymui, kai pasyviai stebite tuos veiksmus, kurie tik man vienam vykdyti priklauso.

— Viešpatie, nemaniau, kad yra tiek daug būdų kitus dievus garbinti.

— Gera, pažiūrėkime, kokius dievus garbina jūsų gyvenamas kraštas — Amerika. Dar prieš 40 su viršum metų, kai daugelis iš jūsų įkėlė koją į šį kraštą, Amerika buvo tauta su Dievu (under God). Mano vardą dar buvo galima minėti mokyklose, seimuose, teismuose. Amerikos kūrėjai ir dauguma jos gyventojų, kadaise laikė Ameriką krikščionišku kraštu. Jos konstitucijos pagrindai, jos siekiai, net himnas ir tautinės dainos turėjo religinį at-

spalvų. Atrodė, kad šio krašto jėga ir genijus glūdi jos gerume ir teisme.

Kas darosi Amerikoje dabar? Prieš penkio-lika metų ateistės Madalyn Murry O'Hair pastangomis mano žodžio skaitymas ir malda viešose mokyklose buvo panaikinti. O'Hair eina dar toliau ir beldžia į kongreso duris, kad sustabdytų mano žodžio skaitymą radijo ir televizijos programose visoje Amerikoje. Jos kova jau palietė ir visas kalėdines programas, giesmes mokyklose ir net bet kokius kalėdinius pasireiškimus. Mano Sūnaus žmogumi gimimo šventė yra išstumama iš mokyklų ir kitų viešų institucijų. Ar čia nėra kitų dievų garbinimas? Kadaise vienas iš Amerikos tėvų sakė, kad religija ir moralė duoda pagrindus, ant kurių saugiai gali stovėti laisvė. O kur dabar tie pagrindai, ant kurių stovi laisvė? Aš, jūsų Dievas, Ameriką saugojau, ir ji džiaugėsi taika bei žmonių gerove. Dabar Amerika griūva iš vidaus. Ji meta iš savo gyvenimo mane, savo Dievą, ir viską, kas yra šventa. Jos pagalba buvo manyje, bet ji mane stumia į šalį. Amerika save žudo, kaip Izraelis save žudė pranašo Ozėjo dienomis. "O Izraeli, tu save žudai, bet manyje yra tavo išsigelbėjimas. Aš noriu būti tavo karaliumi, kur tu rasi kitą išgelbėtoją" (Oz 13, 10). Ir Amerika mane, savo tikrąjį karalių, nuvainikavo. Ji yra užpulta demoniškų impulsų, kaip greičiau pašalinti mane iš savo gyvenimo.

Ar dar nori toliau žiūrėti per mano akis į kitų dievų garbinimą? Renkatės gyvenimo malonumus ir neklausiate ir negalvojate, ar jie sutinka su mano Sūnaus Jėzaus mokymais. Hedonizmas, gyvenimas vien tik dėl malonumų, tampa jūsų gyvenimo dievu. "Daryk viską, kas padaro tave laimingą," arba "imk iš gyvenimo viską, ką gali, nes gyveni tik vieną kartą". Ši "filosofija" yra labai priimtina dvidešimto amžiaus pabaigos žmogaus protui. Pažiūrėkime į viešąsias mokyklas. Daugiau kaip pusė visų mokinių yra seksuališkai aktyvūs, ir mokyklose tai darosi "madinga" ir priimtina. Norint apsaugoti jaunimą nuo jiems gresian-

čios AIDS ligos, kuri neša mirtį, jam siūloma apsisaugojimo priemonės. Šie neatsakingi jaunimo veiksmai veda juos į moralinę ir fizinę pražūtį. Dėl to didėja abortų skaičius. Ar tokie yra mano dėsniai sąryšyje su seksu? Daviau žmogui šią dovaną, lytinį bendravimą, ir leidau jam išsipildyti tik moterystės meilėje. Ar nedarote sekso neatsakingu žaislu? Ar netampa seksualinė aistra jūsų dievu? Tą patį galiu pasakyti ir apie nematymą reikalo gyventi santuokoje, nes "madinga" tik kartu, be santuokos gyventi. O gal dar geriau, kad nenusibostų, tai seksualinius partnerius kaitaliojate, kaip pirštines. Taip mokėjo elgtis ir pagony, daug tūkstančių metų prieš mano Sūnaus į žemę atėjimą.

Šiame amžiuje yra populiarius ir žmogaus kūno garbinimas. Padarote savo kūną dievu. Amerika leidžia milijonus dolerių sveikatos klubams (health clubs) ir grožio priemonėms, kad kūnas būtų lankstus, sveikas, gražus, niekada nepasentų. Taip, savo kūną turite gerai ir sveikai užlaikyti. Reikia iki tam tikro laipsnio ir gražiai atrodyti. Bet kai kūnas tampa jūsų gyvenimo centru, tai nuklystate į dievų garbinimą. Šlovinate kūną, lyg jis būtų jūsų dievas. "Ar nežinote, kad jūsų kūnas yra šventovė jumyse gyvenančios Šventosios Dvasios, kurią gavote iš Dievo... tad šlovinkime Dievą savo kūnu" (I Kor 6, 19-20), bet nedarykite jo savo dievu.

O kaip su turtais, ar nedarote jų savo gyvenimo viešpačiais? Kaip dažnai materialinių gėrybių ieškojimas užtemdo jūsų kūno ir širdies akis. Kai turite užtektinai, norite daugiau turėti. Kai turite daug, nežinote, kada sustoti. Gyvenate puikiuose namuose, bet norite dar puikesnių. Turite automobilį, bet norite bent dviejų ar net trijų. Turite banke atsargas, bet norite didesnių. Tada kitos vertybės, kurios jums buvo svarbios, pvz., sąžiningumas, teisingumas, šeima, poilsis, pasidalinimas savo materialinėmis gėrybėmis su neturinčiais, tampa užmirštos. Užmerkiate akis alkanam ir sergančiam. Neturite laiko nei noro pagalvoti ar apsidairyti aplinkui ir pasiklausti savęs, ar taip

aš, jūsų Dievas, noriu, kad savo gėrybėmis naudotumėtės? Juk be mano laiminančios rankos šio visko neturėtumėte. Renkatės turtus, kurie kartais neveda jūsų arčiau manęs, nedaro jūsų geresniais. Vaikydami pinigą, jaučiatės, kad visą gyvenimą kontroliuojate ir užmiršate mokymą: „...jei kas turėtų pasaulio turtą ir, pastebėjęs vargo spaudžiamą savo brolių, užrakintų jam savo širdį, kaip jame pasiliks Dievo meilė?“ (I Jn 3,17).

Sakai, kad nesate pagonys ir negarbinate kitų dievų. O kuo laikote, plačiai po Ameriką ir Europą paplitusius sąjūdžius vadinamus „kultūrine kryptimi“ „New Age Movement“? „Viskas yra viena“ — tai pagrindinė „New Age“ aksioma. „Viskas priklauso nuo vienas kito ir yra sąryšyje su vienas kitu“. „Viskas yra dievas, įskaitant ir tave“. „Mes esame ne tik tobuli, bet esame dievai“, — sako šio sąjūdžio pasekėjai. „Naujų amžininkų“ technika yra eksperimentavimas su narkotikais, hipnozė ir daugybė formulių, kaip pvz., EST, forum, pamoka apie „stebuklus“ reinkarnacija, „channeling“ kristalų gydoma galia, pagoniški mitai, raganų burtai, pranašystės apie ateitį ir t.t. Visa tai jums žada „gilesnį visatos suvokimą“. Gaunasi išvada, kad nėra skirtumo tarp manęs, jūsų Dievo, žmogaus, bulvės ir akmens... Ir jeigu pasidairysite po knygų krautuves, pamatysite lentynas, užpildytas šios rūšies knygomis, ir jas atrasite religinių knygų skyriuose.

„New Age“ galvojimas yra labai priešingas mano krikščionybės doktrinai. Jūs turite žinoti, kad Dievo buvimas yra iš Jo paties ir Jo ryšys su žmogum yra kaip kūrėjo su savo kūrinium. Kiekvienas iš jūsų buvotė sutverti specialiu Dievo veikimu ir apdovanoti nemirtinga siela. „Nauji amžininkai“ nori išsilaisvinti iš krikščioniško kūrėjo Dievo ir Jo kūrinio žmogaus supratimo, skelbdami savų pačių „dieviškumą“. Ar žinote, kad nuo šio klaidingo sąjūdžio įtakos net ir jūsų katalikiškos institucijos nėra apsaugotos?

— Viešpatie, apie svetimų dievų garbinimą turbūt nėra ko nei kalbėti mūsų tėvų žemėje

Lietuvoje. Lietuva yra katalikiškas kraštas, Marijos žemė. Matau, kad tavo veidas nuliūdo. Ar ne visai taip yra, kaip aš manau?

— Per keturis dešimtmečius komunistų partija ir jos kūrėjai buvo žmogaus dievai Lietuvoje. O dabar... tegu žmonės patys pagalvoja, pasižiūri į save ir atsako į šį klausimą. Tegų jie paklausia savęs, ar Lietuvos dabartiniai vadai yra patikimi žmonių tarnai ir žiūri pirmiau žmonių, ne savo interesų? Ar teisingumas viešpatauja šiame krašte? Ar nėra noro kai kuriems pralobti ir užmerkti akis skurstantiems? Ar ir ten turtas netampa kai kurių žmonių dievu? Neseniai girdėjai poetą Kęstutį Genį beldžiantis į Lietuvos žmogaus sąžinę, kad „ne taip laisvėjame, ne taip gyvename“. Savo eilėse primena, kad „Pamiršome Dievo įsakymus“.

Per tris generacijas skurdinta žmogaus dvasia yra labai imli visokioms svetimybėms. Kai kurie tas svetimybės priima, nes jaučia reikalą užpildyti dvasinę tuštumą, kurią tik vienas aš, jų Dievas, galiu užpildyti. „Žmogaus negirdime, žmogaus nematome — dainas dainuojame, o dvasioj dykumos“, — priekaištauja poetas Genys. Yra ir taip, kad žmonės ilgisi anų „gerų dienų“, kai komunizmo vergijoje turėjo geresnį duonos kąsnį ar šiltesnį butą. Man prisimena žydai, kai jie buvo pakely į laisvę, bet ilgėjosi vergijoje turėto geresnio duonos kąsnio ir priekaištavo savo tėvui Mozei ir man, jų Dievui. Bet grįžkime prie Lietuvos žmonių. Kiti yra imlūs budizmui, sionizmui, hinduizmui, islamui ir kitoms iš rytų atkeliaujančioms svetimybėms. Ypač jaunimas domisi kultais, kurie į Lietuvą slenka ir jaunimo tarpe atgarsį randa. Žmonės tiki prietarais, burtais. Eina pas „pranašus“ savo ateitį sužinoti. Būna taip, kad sunkios ligos atveju, užuot gręžęsi į mane, savo Dievą, žmonės ieško „stebuklų“ kitur. Ligonius veža pas „guru“, kurie gydo „stebuklingais“ kristalais, smilkalais. Ir tai daro inteligentai žmonės, ne kokie tamsuoliai kaimo gyventojai. Ar ir čia nepriskiriama žmogui tai, kas man vienam priklauso? Jūsų Lietuvos kaimas ir miestas yra pilnas visokių prietarų. Gyvenama tamsybėse, ir žmogus stipriai

laikosi savo prietaringų įsitikinimų. Alkoholis yra kita blogybė, kurią žmogus pasistato savo gyvenimo dievu. Sunkesniais gyvenimo momentais žmogus kreipiasi ne į mane, bet griebiasi už butelio. Dėl to išyra šeimos, vaikai užpildo našlaitynus.

— Už Lietuvos žmonių nukrypimus į svetimus dievus gal ir mes turime Tavęs, Viešpatie, atsiprašyti. Jeigu juos laikome savo broliais, tai gal per mažai rūpinamės jų dvasine gerove? O gal per mažai jie imato mumyse tikrojo ir gilaus dvasingumo ir religingumo pavyzdžių?

— Atsakymus ir į šiuos klausimus palieku jums patiems susirasti, kiekvieno iš jūsų sąžinėje.

Senojo Testamento žydų sugrįžimo istorijos vadas Esdras, matydamas žmonių kreivus kelius, išpažino man, savo Dievui, jų kaltę ir atsiprašinėjo manęs už juos: “Mano Dieve, aš nedrįstu ir gėdžiuos pakelti savo veidą į tave, nes mūsų neteisybės padaugėjo ant mūsų galvos ir mūsų nusikaltimai užaugo iki dangui...” (Esd 9,6). Jis save laikė dalimi savo bendruomenės ir atgailavo už jų nuodėmes, kartu ir už savo, jausdamas, kad bent dalinai ir jis prisidėjo prie savo tautos nuodėmių. Praėjus šimtmečiams po žydų išėjimo iš nelaisvės, Neemijas žiūrėjo į karų ir vergijos nuniokotą kraštą ir meldė Dievą jiems atleisti ir jų neapleisti: “TU matei mūsų protėvių kančią Egipte ir išgirdai jų raudojimą prie Raudonosios Jūros... net ir tuomet kai jie padarė sau nulietaį veršį... tu savo gailestingume nepalikai jų dykumoje” (Neem 9,9 18-19).

TU norėjai į viską per mano akis pažiūrėti, o aš bandžiau tau parodyti, tik maža dalimi, kaip ir kada žmogus svetimus dievus garbina. Prie svetimų dievų garbinimo galiu priskirti viską, ką pasistatote prieš save, kas užstoja mane, tikrąjį Dievą, jūsų gyvenimuose. Kai jūsų gyvenimo centre atsiranda žmonės, daiktai ir veiksmai, kurie man vienam turi būti

priskiriami, garbinate kitus dievus. “Godumas, neteisybė, politinė korupcija, abortai, brutalumas, stoka pagarbos gyvybei yra simptomai baisios ligos, iš kurios pasaulis turi gydytis” (popiežius Jonas Paulius II). Mano Sūnus, Jėzus siūlo jums kitą kelią: “Aš esu gyvenimo šviesa. Nė vienas, kuris mane seka, nebus tamsoje; nes jis turės gyvenimo šviesą” (Jn 8,12).

Jūs žiūrite į mano įsakymus, kaip į varžtus, o jeigu tų suvaržymų nesilaikote, tai laukiate Dievo kritiško sprendimo. Daugiau negu varžtai, įsakymai yra rodyklės, pakeliui į šventumą. Mano noras yra, kad jūs būtumėte laisvi nuo nuodėmės varžtų ir patirtumėte mano meilę. Duodamas jums įsakymus, apreiškiau save kaip žmogaus išlaisvintoją. “Aš esu Viešpats jūsų Dievas, kuris išvedžiau jus iš Egipto žemės, iš nelaisvės namų (Iš 20,20). Norėjau padaryti su jumis sutartį, kad būtumėte mano išrinktoji tauta, šventoji liaudis (Iš 19, 5-6). Norėjau jus išlaisvinti ne tik iš fizinių varžtų, iš nelaisvės Egipte, bet ir iš dvasinių.

Nenorėčiau, kad mano įsakymus supratumėte kaip minimalias ribas, kurių laikydamiesi laimėsite amžiną gyvenimą. Įsakymai, kaip jau anksčiau minėjau, yra kelrodžiai moralinėje ir dvasinėje kelionėje į tobulybę, kurios centre yra meilė. Pažiūrėję į įsakymus iš pozityvios pusės, pamatysite, kad pirmuoju įsakymu kviečiu jus į gilius asmeninius ryšius su manimi, jūsų tikruoju Dievu. To kvietimo priėmimo veikia ir mano trečiasis asmuo, Šv. Dvasia. Ji jus aprūpina didelėmis dorybėmis, tikėjimu, viltimi ir meile, kurios artina jus prie manęs, jūsų Dievo. Šv. Dvasios ir šių dorybių dėka, jūs galite mane garbinti, į mane kreiptis maldoje, man pasivesti. .. Jis tau pasakė, kas yra gera, ir ko iš tavęs Viešpats nereikalauja: tik daryti, kas teisinga, mylėti ištikima meile ir eiti nuolankiai su savo Dievu”(Mch 6,8).

Mano Sūnus Jėzus taip pat nemažai kalba apie mano įsakymus, kviesdamas jus gyventi pagal mano valią. “Nemanykite, jog aš atėjęs panaikinti Įstatymo ar Pranašų. Ne panaikinti jų atėjau, bet įvykdyti. Iš tiesų sakau jums: Kol dangus ir žemė nepraeis, nė viena raidė ir nė

vienas brūkšnelis neišnyks iš Įstatymo... todėl kas pažeistų bent vieną iš mažiausių paliepimų ir taip elgtis mokytų žmones, tas bus vadinas mažiausiu dangaus karalystėje” (Mt 5,17). Jėzaus kalboje įsakymai beveik visuomet yra kitų dviejų, didžiausių įsakymų kontekste: “Mylėk Dievą visa savo buitimi ir mylėk savo artimą kaip pats save”. Todėl laikymasis įsakymų reiškia ir meilę Dievui. Nukrypimas nuo įsakymų tą meilę silpnina, arba ją visiškai išardo. nes tai ir yra Dievo meilė — Jo įsakymus vykdyti. O Jo įsakymai nėra sunkūs (I Jn 5,21). Ir mano vietininkas žemėje, Šv. Tėvas Jonas Paulius II, savo naujoje enciklikoje “Veritatis Splendor” tvirtina, kad laikymasis Dievo įsakymų yra sąlyga Dievo meilei. Negali būti vieno be kito.

Nepamirškite, kad žydai, keliaudami per dykumą į pažadėtąją žemę, patyrė daug vargo. Bet aš, jų Dievas, visuomet buvau su jais. Aš laikiau savo pažadus, kad duosiu jiems visko, ko jiems reikės. Aš pažadą pildžiau ir juos mana maitinau. Žinau, kad ir jūsų gyvenimo kelionė nėra lengva, o kartais būna ir labai sunki. Yra daug pagundų ir į šalį nukrypti, o kartais net ir pasiklysti. Atsiminkite, kad nukrypimas nuo mano įsakymų nešų jums amžiną pražūtį, jeigu mano Sūnus, iš meilės žmogui, nebūtų atpirkęs jus savo mirtimi ir prisikėlimu. Jis ir dabar jus kviečia į prisikėlimą Jame. Ir kaip būtų sunku, jeigu aš per savo Sūnų Jėzų Kristų nepildyčiau savo pažadų jums! Jis jus veda, yra su jumis ir jus maitina ne mana, o tikrąja duona iš dangaus — Šv. Eucharistija. Jis jums primena: “aš atėjau, kad jūs turėtumėte gyvenimą, kad apsieiai jo turėtumėte” (Jn 10,10). Ir dabar Jis tik vieno iš jūsų nori, kad klausytumėte mano nurodymų ir vertintumėte mano jums duodamas dovanas.

Stiprus ir sveikas ryšys su manimi, jūsų Dievu, laisvins jus ir iš nusikaltimo pirmajam mano įsakymui. Ryšys su manimi nuolatos atnaujins jumyse supratimą, kad aš esu jūsų kūrėjas, o jūs — mano kūriniai, nuo manęs

priklausantys, man vienam tarnaujantys. Noriu, kad galėtumėte palyginti savo ryšį su manimi puodžiui ir moliui. Aš esu puodžius, jūs esate molis. Tai yra priklausomumo man santykis. Bet koks jūsų pasinešimas save padaryti dievu ar gyventi be tikrojo Dievo, savo pačių pastangomis, sudrumsčia ir išardo šį ypatingą santykį.

— Šv. Teresė Avilietė, mąstydamą apie žmogaus meilę Dievui ir Dievo įsakymus, prieina išvados, kad žmogui, kuris tikrai myli Dievą, nėra taip lengva nukrypti nuo Jo įsakymų. Tada jis stengiasi daryti tik tai, kas patenkina Dievą. Abipusiškoje Dievo ir žmogaus meilėje Dievo įsakymai yra tobuliausioje harmonijoje su slapčiausiais mūsų širdies troškimais. Dievas mumyse yra gyvenimas, šviesa, ramybė, viltis, laisvė ir meilė.

Ačiū Tau, Viešpatie, kad leidai mums per tavo akis į visa tai žvelgti. Dabar viskas daug aiškiau atrodo. Dabar yra daug aiškiau, kad geri ryšiai su Dievu išlaikys mūsų tikėjimą, kai dorosimės su sekuliarinio pasaulio jėgomis — netikėjimu, arba pasitikėjimu tik savimi, pinigų, turtais, žmogaus išdidumu, abortais, eutanazija ir daug kitų jėgų, kurios yra priešingos Dievui. Tada ir ateistai, ir agnostikai, ir “New Age movement” pasaulėžiūra neras atgarsio mūsų širdyse ir protuose. Su tikėjimu, sako kun. Alfred McBride, “Our Sunday Visitor” nuolatinis korespondentas, mes liudijame savo netikintiesiems broliams, kaip tikėjimas mums padeda dorotis ir su gyvenimo, mirties, kaltės, kančios ir atleidimo problemomis, kurios stumia netikinčiuosius į neviltį, tamsą, vergystę, mirtį.

Apmastę mums Dievo duotus įsakymus, ypač pažvelgę per Jo akis į pirmąjį Jo įsakymą, kreipiamės į Dievą su 119 Psalmės žodžiais:

“Viešpatie, Tavasis žodis yra mano žingsniams žibintas, šviesa mano takui. Lenkiu savo širdį klausyt Tavo valios, tai man atpildas amžiams”.

KAS MYLI DIEVĄ, LAIKOSI JO ŽODŽIU

CHIARA LUBICH

“O kas laikos jo žodžių, tas iš tiesų tobulai myli Dievą” (1 Jn 2,5).

Tas tvirtinimas turi būti suprantamas aplinkybių šviesoje, kuri skatino apaštalą Joną rašyti tą pirmąjį laišką. Jis tada pasipriešino klaidatikiams, kurie, neigdami istorinio Jėzaus dieviškumą, teisino Jo žodžių nesilaikymą.

Tame laiške Jonas iš naujo tvirtina, kad krikščionis, gyvendamas pagal Jo žodžius, dalyvauja tikrame Dievo gyvenime. “Laikymasis Jo žodžių” nėra vienintelė sąlyga turėti amžinąjį gyvenimą tik ateity. Tie žodžiai jau dabar ruošia mumyse Dievo gyvenimą, ir tai jau yra pradžia amžinojo gyvenimo.

Nėra jokios abejonės, kad apaštalas nori mums pasakyti, jog autentiškas krikščionio gyvenimas ir tikra Dievo meilė reiškiasi ne tiek gražiomis kalbomis ir spėliojimais, bet konkrečiu veikimu, vykdanč įsakymą “kurį nuo pradžios esate gavę” (1 Jn 2,7).

Bet jis nori paaiškinti kai ką daugiau. Jis nori pasakyti mums, kad gyvenimas pagal Dievo žodį sukelia mumyse tikrą Dievo meilę, meilę Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Tai yra toji pati meilė, kurią Sūnus, Jėzus, atnešė ant žemės ir kuri paskatino Jį mums Save paaukoti, kad mes taip pat galėtumėm mylėti vienas kitą, kaip Jis mus mylėjo.

Žinoma, apaštalas nenori pasakyti, kad mes jau turime tą tobulą meilę nuo pat mūsų pradėjimo uoliau gyventi pagal tikėjimą. Jis

Šie komentarai spausdinami 84 kalbomis ir dialektais. Juos gauna 14 milijonų žmonių visame pasaulyje. Juos taip pat garsina radijas ir televizija savo programose. O mus visus, kurie stengiamės gyventi pagal Dievo žodį, tai skatina nepasiduoti sunkenybėms ir dar uoliau dirbti, tuo būdu kovojant su blogiu ir jį mažinant visame pasaulyje. Tos statistikos visuomet reikalingos mums ir kitiems, kurie tokiu gyvenimu domisi, nes jos primena ir rodo, kad dirbuojamės ne veltui

mano, kad krikščionis turi būtinai stengtis tobulai mylėti, ir visas gyvenimo sunkenybes pasitikdamas.

Apaštalas dar nori mums pasakyti, kad tik tada, kai mes apsispręsimė nuoširdžiai gyventi pagal Jėzaus žodžius, tikrai būsimė suvienyti su Dievu. O toksai vieningas gyvenimas su Juo savaime išugdys mumyse tą tobulą meilę, kurios Jėzus mus moko.

Kaip tad mes turime stengtis gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Jie primena mums, kad Jėzui nesvarbūs gražūs žodžiai, bet darbai: mūsų pastangos ir uolumas veikti ir gyventi pagal Jo įsakymą.

Šį kartą mes turime koncentruoti savo dėmesį į vieną konkretų šių žodžių aspektą, kaip turime mylėti artimą visais įmanomais būdais, kurių kiekviena situacija pareikalauja. O kai tie nauji reikalavimai vis išskyta, tada pamatome, kad turime ką nors daryti geriau.

O virš visko šie žodžiai nori mums priminti nepaprastai svarbią tiesą: kad gyvenimas pagal Jėzaus mokymą sukuria mumyse Paties Dievo gyvenimą ir Jo meilę. Tie žodžiai nuostabiai turtingi ir turi transformuojančią galią. Užtai gyvenimas pagal Jėzaus žodžius kaip tik ir veda mus į tobulą meilę. O tobula meilė yra tikras kelias į šventumą, kuris ir yra mūsų tikrasis pašaukimas.

Iš anglų kalbos išvertė **Kostas Paulius**

Visuotinis Katalikų Bažnyčios Katekizmas yra pagaliau paruoštas. Žinoma, Lietuvoje jis yra labai laukiamas. Tai yra, laukiama, kada pasirodys Katekizmo vertimas lietuvių kalba.

PASIPRIEŠINIMAS BAŽNYČIOS KATEKIZMUI IR TRADICINĖMS T I E S O M S

Kun. dr. Kęstutis Trimakas

Tokį visuotinį Katekizmą paruošti prašė Vyskupų Sinodas 1985 m. Į jo paruošimą įdėta daug darbo. Jį ruošė komisija, sudaryta iš ganytojų-vyskupų, su talkininkų pagalba. Medžiaga buvo peržiūrėta daug kartų kitos komisijos. Buvo atsiklausta viso pasaulio vyskupų. Galutinis tekstas buvo peržiūrėtas popiežiaus Jono Pauliaus II.

Šis Katekizmas bus labai naudingas, kaip patikimas Bažnyčios tiesų lobynas. Ar tas Katekizmas visur entuziastingai sutinkamas? Deja, ne. Pasaulyje yra pasipylę daug kritikos. Labiausiai iš teologų Vakarų pasaulyje, tai yra iš tų, iš kurių kaip tik reiktų tikėtis daugiausia pritarimo.

Kodėl taip yra? Pirmiausiai tenka pastebėti, kad ne visi katalikai teologai yra prieš Katekizmą. Tačiau teigiamų balsų iš jų pusės dar labai mažai tesigirdi. O teologų neigiami balsai yra stiprūs ir nesiilaujantys. Kodėl? Todėl, kad šie garsieji balsai yra pripratę mokyti ir rašyti ne visai tai, kas derinasi su Bažnyčios mokslu ir su Katekizmu. O kai Bažnyčia ar ir Popiežius ką paskelbia, jie yra linkę arba nutylėti, arba ir pasakyti kitaip. II Vatikano visuotinis suvažiavimas buvo nubrėžęs aiškias gaires teologų vaidmeniui. Nemaža teologų jų nesilaiko. Išleistas Katekizmas yra Bažnyčios mokymo mastas.

Nemaža teologų nemėgsta mastų ir rėmų. Jie nori mokyti savaip, kaip jie išmano. Dėl to jie ir puola Katekizmą.

Šie norį savarankiškai būti teologai, susibūrę iš įvairių tautų, anglų kalba išleido “Kommentarus apie Katalikų Bažnyčios Katekizmą”. Visa bėda, kad šie komentarai neaiškina Katekizmo teigiamai, bet jį kritikuoja neigiamai: būtent, kad jis turi stambių trūkumų, senoviškas, nesuprantamas šių laikų žmonėms, netinkamas nei vaikams, nei suaugusiems, kad jis turėtų būti perrašytas, o geriau dar, kad iš viso nebūtų buvęs išleistas. Šių komentarų autoriai vietomis paneigia tradicinę Bažnyčios mokymą ir net kai kurias Dievo apreikštas ir Bažnyčios dogmomis paskelbtas tiesas. Neigiamas, kad “Kristus įsteigė atgailos sakramentą” nes, anot jų, “kruopščiai studijavus Šv. Raštą, nerandama Naujajame Testamente pagrindo apie šio sakramento įsteigimą”. Neigiamas ir Kristaus pažadas Petriui, kad Bažnyčios pragaro vartai nenugalės. Neigiamas ir angelų buvimas. O teigiama, kad nėra pagrindo Jėzaus visa žinojimui ir Jo Motinos Marijos nesvyruojančiam tikėjimui.

Pasipriešinimo pagrindas: modernistinės klaidos

Gal kas manytų, jog šie “Komentariai apie Katalikų Bažnyčios Katekizmą” yra parašyti šiaip nenusimanančiųjų apie Bažnyčios mokslą ir, tikriausiai, esančių už Bažnyčios ribų. Ne, beveik visi jie yra teologijos profesoriai iš pripažintų “katalikų” universitetų, užimantys svarbias pozicijas teologijos srityje. Jie yra iš Airijos, Anglijos, Belgijos, Italijos, JAV-ių, Kanados, Olandijos, Prancūzijos ir Vokietijos. Nemaža jų priklauso vienuolijoms: jėzuitai — G. O’Hanlon, J. McDade, Ph. Endean, J. Empererur, R. Murray ir P. Rosato (paskutinis yra iš Romos popiežiškojo Gregorianiškojo Universiteto), kanadietis domininkonas J. M. Tilard, airis augustinijonas G. Daly. Yra dvi

amerikietės teologės: M. K. Hellwig ir L.S. Cahill, pastaroji buvusi Amerikos Katalikų Teologų Sąjungos pirmininkė.

II Vatikano visuotinio suvažiavimo dogminėje konstitucijoje apie Dieviškąjį Apreiškimą teigiama, kad teologai turi svarbų, bet pagalbinį vaidmenį Bažnyčios mokomojo autoriteto priežiūroje. Iš Evangelijos žinoma, kad Kristus mokomąjį autoritetą suteikė apaštalams ir jų įpėdiniais — vyskupsams. Bet šie komentarų autoriai teigia, kad teologai Bažnyčioje “dalinasi” mokomąja tarnyba, kas praktiškai šiuo atveju tapo faktu, kad jie, sukritikavę katekizmą, ėmė mokyti Bažnyčios ganytojus, ką ir kaip mokyti. Šių “Komentarų” redaktorius M.J. Walsh giriasi, kad šie “Komentariai” sudaro “šių laikų ekspertų teologų mokymo apžvalgą apie Katekizme didele dalimi nevykusiai paliestas katalikų teologijos temas”.

Kas yra atsitikę? Ogi tai, apie ką popiežius Jonas Paulius II kalba naujoje enciklikoje “Veritatis splendor”, kad šiandien katalikiškoji doktrina yra atsidūrusi pavojuje “būti iškreipta ir paneigta pačioje krikščioniškoje bendruomenėje... Ir tai nebėra apsiribojantis ir retkartinis nepritimas, bet visuotinis ir sistemingas suabejojimas tradicine doktrina”.

Tokia neištikimybė Kristui ir Jo Bažnyčiai, žinoma, turi labai gilią šaknį, bet tos neištikimybės idėjinis kristalizavimas yra pastebimas šio šimtmečio pradžioje vadinamojo modernizmo klaidose, pasmerktose popiežiaus Pijaus X “Lamentabili” dekretu 1907 m. Tų klaidų pagrinde yra neigimas antgamtiškumo ir tariamas rėmimasis mokslu, o iš tiesų — savais spėliojimais, nesilaikant Bažnyčios mokslo. Viskas aiškinama natūralistiniu žvilgsniu: Evangelijose nėra jokio Dievo įkvėpimo, jos parašytos tik žmonių ir išreiškia tik jų tikėjimą, kuris yra žmogaus Jėzaus idealizavimas Kristumi, Dievo sūnumi. Jis tokiuo nebuvo, Bažnyčios nei sakramentų neįsteigė. Bažnyčia tik žmonių organizacija. Jėzaus kūdikystės pasakojimai Evangelijose — ne istoriškai atsitiki-

mai, o legendos, panašiai ir stebuklai — tik simboliai. Dėl visa to — menka pagarba Jėzui bei Jo Motinai Marijai ir jokio klusnumo Bažnyčiai.

Veikalas — ištikimas Evangelijai pavoingas modernizmui

Netenka stebėtis, kad tie patys ar panašių modernistinių pažiūrų teologai randa būdą viešai suniekinti religinę literatūrą, kuri yra ištikima Evangelijai bei tradicinėms Bažnyčios tiesoms, ypač jei ta literatūra tampa įtakinga ar net sukelia pavojų jų pačių klaidingoms teorijoms. Viena tokių knygų, iš tiesų — visas stambus apie 4500 psl. veikalas, yra Marijos Valtortos „Žmogaus-Dievo poema“. Šio italų kalba parašyto veikalo rankraštis buvo peržiūrėtas paties anuometinio popiežiaus Pijaus XII ir aprobuotas — leistas spausdinti 1948 m. (žr. „L'Osservatore Romano“ 1948.02.27).

1. Šis veikalas yra ištikimas Kristaus Evangelijai ir Bažnyčios mokslui. Jis yra Evangelijos (ypač pagal Joną) įvykių atpasakojimas vaizdais. Popiežius Pijus nebūtų aprobavęs, jei būtų klaidų moralės ar doktrinos srityje.

2. „Žmogaus-Dievo poema“ yra tapusi įtakinga, nes yra plačiai skaitoma, įvertinta mokslo specialistų ir išversta į Vakarų pasaulio pagrindines kalbas: prancūzų, vokiečių, anglų, ispanų, o taip pat jau verčiama ir į kitas, pavyzdžiui, malajų.

3. Šis veikalas yra ypač pavoingas modernistų klaidoms, nes jame nurodomas tiek modernizmo pavojus Bažnyčiai, tiek knygos tikslas atsverti modernistų klaidas: „modernizmas... tampa pagedęs vis kenksmingesnėmis doktrinomis“, jis „neigia dogmų antgamtiškumą, Kristaus dievybę, tiek tikėjimu, tiek istorija perduotą tikrą ir tobulą tiesą apie Kristų kaip Dievą ir žmogų (Evangelijomis, Apaštalų darbais, Apaštališkaisiais laiškais, Tradicija) ... vienos, šventos, katalikiškos, apaštališkos Bažnyčios sakramentų dogmų dievišką kilmę“ (ci-

tata iš veikalo; žr. „Jėzaus gyvenimo iliustracijos“, 24 psl.).

Tad nesistebėtina, kad modernistų tendencijų teologai puola šį veikalą ir skleidžia klaidingas ir klaidinančias žinias, ypač siekdami, kad nebūtų pripažinta to veikalo galima antgamtinė kilmė (daug mokslininkų ir specialistų yra tuo įsitikinę; žr. „Jėzaus gyvenimo iliustracijos“, 15-27 psl.). Popiežius Pijus XII, paklaustas apie veikalo antgamtinę kilmę, atsakė: „Tas, kuris skaitys, supras“ (t.y. skaitys atvirai ir įsigilinęs).

Klaidinanti informacija radijo bangomis

M. Valtortos „Žmogaus-Dievo poemos“ veikalo puolimo akivaizdus pavyzdys, „pasiškolintas“ iš Vakarų, ne per seniausiai buvo perduotas Lietuvoje vienos radijo programos. Perduota kritika yra: 1. klaidinga bei klaidinanti ir 2. su stipriausiais užpuolimais pagal modernistų tendencijas.

Klaidinanti informacija. Kritikas Mič Pakva (skaudu pasakyti, kad jis yra vienas tų teologų ir, deja, iš kadaise katalikiško universiteto JAV-ėse) teigia, kad šis veikalas yra Bažnyčios „pasmerktas“ „uždraustas“ bet leidėjai, nesilaikydami Bažnyčios pozicijos, vis vien spausdina ir platina. Mič Pakva nėra jau toks visiškai ignorantas, kad nežinotų pagrindinių faktų apie tą veikalą. Nesuminint visos jų virtinės, pakaks suminėti du: patį pirmąjį ir patį paskutinįjį leidimą spausdinti. Pats pirmasis yra anuometinio popiežiaus Pijaus XII leidimas 1948 m., kuris, kaip kanoninio įstatymo specialistas Kardinolas Edourd Gagnon 1987 m. patvirtino, yra „oficialus imprimatur būdas, Šventojo Tėvo suteiktas 1948 m. liudininkų akivaizdoje“. Paskutinytis yra kardinolo J. Ratzingerio laiškas 1993.04.17 vyskupui Bolandui, kuriame minimas tolimesnis leidimas šį veikalą spausdinti. Tad yra visiškai netiesa, kad veikalas yra „pasmerktas“ ir „uždraustas“. Mič

Pakva čia kalba apie savo ir kitų į jį panašių norus, ne apie realybę.

Puolimai pagal modernistines tendencijas.

Veikalas kritikuojamas štai kaip (cituojuame iš radijo programos teksto): “Valtortos istorijoje Jėzus vaizduojamas plepiu, nuolat kartojančiu, jog Jis yra Mesijas bei Dievo Sūnus”. Pasakymas yra kiek per kandus. Jėzus nėra atvaizduojamas plepiu, bet tam tikrais atvejais Jis leidžia kitiems suvokti Jį esant Mesiją ar net Dievo Sūnumi. Bet ar tai yra prieš Dievo apreiškimą? Ar tai yra prieš Bažnyčios mokslą? Ar tai yra prieš Evangelijas? Priešingai, tai yra Dievo apreiškimas, ir tai yra Bažnyčios mokslas, ir tai randama Evangelijose, ypač apaštalo Jono Evangelijoje, kurioje aiškiai skelbiama, jog Jėzus tvirtino žodžiais ir apsireiškė darbais, kad Jis Mesijas ir Dievo Sūnus. O “Žmogaus-Dievo poema” ištikimai seka Jono Evangeliją, prieš kurią yra nukreiptas ypatingai aršus modernistų puolimas. Tad ar stebėtina, kad šis veikalas (radijo programos teksto liudijimu) kritikų yra pavadintas “blogai beletrizuotas Jėzaus gyvenimas”? Juk modernistai panašiai vadina ir Evangelijas, laikydami jas Jėzų idealizuojančių sekėjų išsigalvotais pasakojimais.

“Žmogaus-Dievo poemoje” rodoma ypatinga pagarba Marijai. Tai irgi “užkliūva” šio veikalo kritikams (citata iš anos radijo programos teksto): “Švč. Mergelė Valtortos poemoje kalba taip, tarsi Ji propaguotų šiuolaikinių Marijos garbintojų skelbiamą teologiją”. Ne-teisinga! (Žr. “Jėzaus gyvenimo iliustracijas” 87-130 psl.). Ne pati Marija save, o Jėzus iškelia Jos vaidmenį, kad žmonės Ją pažintų ir pamiltų. To siekia ir šių laikų tikroji teologija, randama II Vatikano visuotinio Bažnyčios suvažiavimo konstitucijoje “Lumen gentium” ir popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikoje “Atpirkėjo Motina”. Vienas pačių žymiausių šio šimtmečio mariologų, prof. kun. G. Roschini, O.S.M., parašė nuostabią knygą apie Mariją, remdamasis vien M. Valtortos veikalais. Ir jo išvada tokia: palyginus Valtortos raštus su ki-

Meninę programą atlieka solistas Algimantas Barniškis. Akompanuoja prof. Anicetas Arminas.

Rolando Bartašiūno nuotr.

tais, “joks kitas raštas, netgi visi kartu mano skaityti ir studijuoti raštai, negalėjo man pateikti tokio aiškaus, tokio gyvo, tokio išsamaus šviesaus ir žavingo Marijos vaizdo”. Pagarba Marijai tikrai prasidėjo su Jėzumi. Jis Jai, kaip Motinai ir padėjėjai, davė didelį ir svarbų uždavinį jau žemiškajame gyvenime. Tai matome iš Evangelijų, o taip pat iš popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos “Atpirkėjo Motina”. Modernistinių tendencijų kritikai yra linkę žeminti Jos vaidmenį, kaip ir laikyti legendomis Evangelijų pasakojimus, liudijančius Ją esant visad mergele, pradėjus Jėzų Šv. Dvasios veikimu, ir Jį pagimdžius. O šie įvykiai, kaip tikrai įvykę, vaizduojami “Žmogaus-Dievo poemoje”.

NEŽUDYK

*Suaugusiųjų grupėje
I premiją laimėjęs straipsnis*

DIJANA KANČIENĖ

Yra mūsų toks posakis: “Žino, kaip 10 Dievo įsakymų”. Taip. Dauguma iš tiesų žinom tuos dešimtį ir dar žinom, kad yra

nuodėmė jų nesilaikyti. Ir dažniausiai tai viskas. Kasdieniniai rūpesčiai, gyvenimo verpetai užgožia, slopina, neleidžia labiau į juos įsigilinti, o ypač kai jaučiam, kad kažkas ne taip mūsų sielos reikaluose. Tada randam būdą save pateisinti, ir viskas tuo baigiasi. Bet nors vieną sykį pabandykim susimąstyti, kodėl Dievas mus “surakino” savo įstatymų pančiais, kodėl mes jų turim laikytis ir ką iš tiesų reiškia nors vienas iš jų.

Visų pirma, kas yra Dievas? Man artimiausias Visagalio apibūdinimas toks — Dievas yra Meilė. Jis pats Meilė ir viską daro iš meilės ir su meile. Norėdamas mus matyti savo karalystėje, norėdamas, kad ir žemėje gyvendami mes būtume laimingi, Jis mūsų kely pastatė rodykles, kurių

Baigminės pastabos: kas brangintina

Verta yra didžiai branginti naująjį Katalikų Bažnyčios Katekizmą, kaip Katalikų Bažnyčios mokslo žinių patikimą lobyną. Verta jį taip branginti popiežiaus Jono Pauliaus II žodžių šviesoje, kuriais jis skelbia, kad šiandien katalikiškoji doktrina yra atsidūrusi pavojuje “būti iškreipta ir paneigta pačioje krikščioniškojoje bendruomenėje... Ir tai nebėra apsiribojantis ir retkartnis nepritrimas, bet visuotinis ir sistemingas suabejojimas tradicine doktrina” (“Veritatis Splendor”).

Tradicinei doktrinai ir Evangelijai ištikima literatūra taip pat yra brangintina. Modernistų puolimai kaip tik parodo, kuri literatūra yra

ištikima Evangelijai. Prie tokios literatūros priklauso ir popiežiaus Pijaus XII aprobuota M. Valtortos “Žmogaus-Dievo poema”. Trumpas, bet naudingas įvadas į šį stambų veikalą yra randamas leidinyje “Jėzaus gyvenimo iliustracijos”. 1993 m. šį leidinį premijuojanti komisija pažymėjo, jog jis “padės ugdyti krikščioniškus idealus ne tik Lietuvoje, bet ir iš-eivijoje”.

O akivaizdoje to didelio pavojaus, apie kurį aukščiau cituojamais žodžiais užsimena popiežius Jonas Paulius II, tenka ryžtis daryti visa, ką galime. Bet matant, kad šio šimtmečio Bažnyčia iki šiol nesusidorojo su tiek plačiai ir stipriai išsiplėtusiom modernizmo klaidom, tai tikrai nuolankiai tenka prašyti Dievo pagalbos iš Dangaus.

paisydami rastume amžiną džiaugsmą ir laimę. Tos rodyklės ir yra 10 Dievo įsakymų. Kiekvienas iš jų yra be galo svarbus ir reikšmingas, tad neužtenka visa žinoti, reikia įsigilinti, suprasti ir svarbiausia — laikytis. Dievo įsakymai yra pats tinkamiausias raktas į Dangaus karalystę. Dievas nori, kad mes tuo raktu pasinaudotume. Tačiau ar naudojames?

Galime pasvajoti, kas būtų, jei išgirstume Viešpaties balsą ir paklustume visiems dešimčiai Jo įsakymų.

Žemėje liautųsi karai, vakarais nebebaisu būtų išeiti į gatves, šeimos nebekentėtų dėl neištikimybės, tėvai džiaugtųsi vaikais, vaikai tėvais, motinos nebežudytų savo negimusių kūdikių, niekas nežinotų, kas yra vagis, plėšikas ar svetimoteriautojas. Kokia tai būtų ideali visuomenė ir kokia ramybė įsiviešpatautų pasaulyje! Deja.. ! Mes neiname tiesiu Dievo keliu su Jo rodyklėmis, mes einame šunkeliais, nežinomais takais ir dažnas nebegrįžtamai pasiklystame. Nenorime suprasti, kokį lobį mūsų sieloms siūlo Visagalis.

Kiekvienos maldaknygės pirmuosiuose puslapiuose — raktas į Dangų. O į Dangų patenka šventas žmogus. Norėdamas tapti šventu, kiekvienas turi tobulai įvykdyti Dievo valią. Dešimtyje Dievo įsakymų — tobulo gyvenimo metmenys. Vadinasi, tie šventi įstatymai apima viską, ko gali reikėti žmogui, trokštančiam Amžinosios Šviesos.

Dabar kai kas gal paprieštarautų, kaipgi dešimt trumpų, lakoniškų formuluočių gali apimti visą žmogaus gyvenimą. Taip, esu įsitikinusi — gali! Tik nereikia kiekvieno įstatymo suprasti pažodžiui. Reikia įsigilinti į jo esmę, ir

tada pamatysim, kad vienas vienintelis įstatymas apima labai daug.

Pabandykim panagrinėti penktąjį Dievo įstatymą “Nežudyk”.

Dažnas, skaitydamas jį, su palengvėjimu atsидūsta: “Na, jau aš tai šitaip baisiai nenusidėjau ir greičiausiai nenusidėsiu ateity. Kur jau man iki tokios baisybės nusiristi”. Ir ima nagrinėti kitus iš dešimties įstatymų, kurie atrodo kur kas aktualesni, dažniau pasitaiko jų nesilaikyti, dažniau tenka ir su savo sąžine sąskaitas suvedinėti.

“Nežudyk” asocijuojasi su kruvinu peiliu, užtaisytu šautuvu, neapykanta, kerštu, įsiūčiu. Baisi nuodėmė priskiriama plėšikams, žmogžudžiams, tiems nakties pasaulio atstovams, kuriems šioje žemėje nebėra nieko švento.

Tiesa, dabar vis dažniau ir dažniau keliama abortų problema. Negimusių kūdikių šauksmo perpildyta visa planeta, bet motinos jų negirdi! Negirdi ir Dievo įsakymo: “Nežudyk!” Ir kažin kas yra baisiau, ar žudyti besiginantį ir turintį šansą laimėti, ar bejėgį, kuris, dar negimęs, jau myli savo žudytoją, kuris motinos iščiose turėtų jaustis saugiausiai. Prievartautojų, plėšikų, žmogžudžių visi bijo, juos stengiasi izoliuoti nuo visuomenės; tam įstatymai, tam kalėjimai. Tie žmonės gali pakenkti aplinkiniams, t.y. kiekvienam iš mūsų, todėl nėra jokios abejonės dėl bausmės griežtumo, dėl apsisaugojimo nuo jų. O vieną po kito daranti abortus moteris dažnai užima aukštą postą visuomenėje, yra visų gerbiama veikėja, kaimynė, draugė, giminaitė. Tegu žudo, svarbu, kad mūsų neliečia, mums nepavojoinga.

Tokia logika, tokie žemiški įstatymai. Bet yra dangiškasis: “Nežudyk!” prieš kurį visi mes lygūs ir kuris dažniausiai liečia mus visus, nors nesame į savo rankas paėmę nei šautuvo, nei kirvio, nei kokio kito žudymo įrankio. Net-

Norėdamas tapti šventu, kiekvienas turi tobulai įvykdyti Dievo valią. Dešimtyje Dievo įsakymų tobulo gyvenimo metmenys.

gi jei nežudėme savo negimusio kūdikio ir stengėmės be reikalo neatimti gyvybės bet ko-
kiam kitam padarui. Vis tiek yra apie ką
pamąstyti.

**Argi žudyti reiškia atimti Dievo
duotą gyvybę vien smurtu? O gal
galima lėtai, nepastebimai kankin-
ti kitą žmogų, kol tas užgęsta,
kaip žvakelė Vėlinių naktį?**

Ir tuomet prie karsto susirinkusiems žmo-
nėms padejuoti: “Tai va, susirgo ir atidavė
dūšėlę Dievui”. Ir sąžinė rami ramutėlė, tik
gaila, žinoma, kad taip anksti pasitraukė.

Kiek sutuoktinių dabar galėtų pažvelgti Iš-
ganytojui į akis ir ištarti: “Aš niekuo nekanki-
nau savo vyro, žmonos. Aš netrumpinau jo die-
nų žemėje nei gėrimu, nei kitais blogais
įpročiais, nei nuolatinio pykčiu, nei įkyriais
priekaištais, pavydu. Aš nežeminau jo ar jos
vaikų ar svetimų žmonių akivaizdoje, aš ne-
užkroviau nepakeliamų darbų ant pavargusių
artimo žmogaus pečių savo tikėjimu. Aš buvau
ištikimas,-a ir per mano kaltę mylimo žmogaus
smilkiniuose neatsirado nė vieno žilo plauko”.

Ar daug tokių atsirastų? Paklausk girtą
vyrą, einantį namo: “Kodėl tu žudai savo
žmoną?” Ir jis atsakys: “Argi žudau? Aš tik
geriu”.

O kur analogiški tėvų ir vaikų santykiai?
Egoizmas, šiurkštumas, savanaudiškumas argi
nežudo tiek vienu, tiek kitu? Kaip mes ben-
draujame? Vieniši seneliukai miršta prieglau-
dose, ligoninėse. Jie tūkstantį kartų vieniši, nes
jų vaikai gyvi. Jie miršta, prieš tai nužudyti
moraliskai, sugniuždyti ir paniekinti. O būriai
vaikų internatuose, vaikų namuose? Daug na-
šlaičių, bet dar daugiau žudomų savo gyvų
tėvų, kurie niekada gyvenime neprisipažins ši-
to padarę su savo vaiku. Taigi žudoma ne vien
kažkokiais įrankiais, žudymui yra daugybė
būdų ir progų, kuriais blogio karalystės val-
dovas sumaniai kaišo ne kažkam, ne kažkur, o

tiesiog man, tau, bet kuriam žmogui, esančiam
šalia ar bet kuriame pasaulio kampelyje, bet
kokiomis aplinkybėmis.

O ar galima pasmerkti mirčiai žmogų
nieko neveikiant? Galima! Yra toks baisus
žodis: “Abejingumas”. Kiek savižudžių pa-
smerkė save amžinai kančiai, nesulaukę pa-
ramos sunkią valandą, patarimo nežinioje,
paguodos nevilty. Tai juk mes visi, mes visi
einam pro nelaimingą, kenčiantį, besiblaškantį
žmogų ir nesustojam, o paskui stebimės, ko gi
tas ėmėsi kraštutinės priemonės, nejaugi nebu-
vo galima išsisukti iš padėties kitaip. Juk mes
tai galim, ko gi jis ne?

Dievas siunčia nelaimės tam, kad išban-
dytų mus. Ar mes gailestingi? Ar mes jautrūs
kitam? Ar skubam padėti į bėdą papuolusiam, į
nuodėmių liūną įklampusiam, nepriteklių ap-
gultam? O gal savo abejingumu atimam iš jo
paskutinę viltį? Arba netgi puolam teisti ir
smerkti, kaip minia Išganytoją: “Ant kryžiaus
Ji!” Abejingumas padaro savo juodą darbą.
Nužudomas ne tik kūnas, bet ir siela. Savi-
žudybė problemos neišsprendžia nei to, kuris
pasitraukė iš gyvenimo, nei to, kuris praėjo pro
šalį.

Nežudyk! Nežudyk kito, nežudyk savęs! Ir
vėl peršasi mintis: “Gal kas ir žudosi, bet aš tai
vargsiu, kentėsiu, bet nesižudysiu”. O iš giliai
giliai kyla, ryškėja mintis: argi nesižudysi? O
gal jau dabar žudaisi? Dievas davė gyvybę, ir
kaip brangiausią dovaną reikia ją tausoti. Argi
taip ir yra?

Kiek pasaulyje žudymos priemonių be kil-
pos, be akmens po kaklu! Alkoholis, nikotinas,
narkotikai.

Tai tik dalis to, kas padeda sutriptyti gyvybę
savyje. Paimkim tokį paprastą dalyką, kaip val-
gis. Kiek žmonių nuolat ir nuolat persivalgo,
tuo nepakeliamai apkraudami savo organizmą,
“padėdami” jam taip susidėvėti, kad bejėgiai
medikai tik ranka numoja. Kiek žmonių nak-
timis prasėdi prie televizoriaus ar šiaip mėgsta-
mo užsiėmimo, tuo iki minimumo sutrumpin-

dami natūralaus poilsio laiką, ir sekindami die-
na iš dienos jėgas, kol jų visai nebelieka. Nak-
tis — jėgų atgavimui, o ne atvirkščiai, ir
nemokant tinkamai naudotis Dievo mums duo-
tom galimybėm, — rezultatų ilgai laukti neten-
ka. Valios stoka be reikalo nepersidirbti, neper-
vargti, nepersivalgyti duoda karčius vaisius ir
oi, kaip sunku bus Visagalio akivaizdoje ištarti:
“Aš nužudžiau save...”

Taigi žudyti galima grubiai, viešai, slapta ir
tyliai, su įrankiais ir be jų. Žudyti galima save
ir kitą. Sielą ir kūną. Staiga ir palengva. Dau-
gybė būdų ir formų. Jas išnagrinėję, kažin ar
liksime ramūs ir įsitikinę savo teisumu.

Taip ir su kiekvienu iš 10 Dievo įsakymų. Į
juos įsigilinus, turbūt bus aišku, kad kiekvienas
jų turi ne vieną reikšmę ir apima kur kas dau-
giau, nei atrodo iš pirmo žvilgsnio. Ir dar.
Įstatymai rišasi vienas su kitu. Nesilaikant
vieno — dalinai nesilaikom ir antro, ir trečio.
O jeigu tobulai išpildai juos visus — raktas ta-
vo rankose. Tik reikia vieno — įsigilinti, su-
prasti ir laikytis. O tai tikrai labai nelengva.

Dievas žinojo, ką daro. Dešimčia savo
įsakymų Jis tobuliausiai pasakė viską, ką
įmanoma buvo pasakyti mūsų labui. Tik reikia
išgirsti Jo meilės kupiną liepimą:

1. *Neturėk kitų dievų, tik mane vieną.*
2. *Netark Dievo vardo be reikalo.*
3. *Švęsk sekmadienį.*
4. *Gerbk savo tėvą ir motiną.*
5. *Nežudyk.*
6. *Nepaleistuvauk.*
7. *Nevok.*
8. *Nekalbėk netiesos.*
9. *Negeisk svetimo vyro ir svetimos moters.*
10. *Negeisk svetimo turto.*

*Mylėk Viešpatį Dievą visa širdimi, visa
siela, visu protu, visomis jėgomis, mylėk
kiekvieną žmogų taip, kaip save.*

Mecenatų vardu kalba Vaclovas Momkus

Rolando Bartašiūno nuotr.

■ Lietuvoje veikia šios katalikiškos mokyklos: Kretingos mergaičių kolegija ir Kretingos pranciškonų gimnazija, Telšių vidurinė, Marijampolėje marijonų gimnazija, Kaune jėzuitų gimnazija. Katalikiškos pradinės mokyklos veikia Kaune, Vilniuje, Šiauliuose, Utenoje.

■ Prel. Pranas Gaida (Gaidamavičius), Mississaugoje, Kanadoje, nuo 1961 m. redaguoja „Tėviškės žiburius“, kelių knygų autorius ir monografijos apie T. Matulionį vienas iš autorių, šių metų pradžioje sulaukė 80 m.

■ Andrius Šmitas, ilgametis Vasario 16 gimnazijos direktorius Vokietijoje, už nuopelnus auklėjant jaunimą krikščioniška dvasia pop. Jono Pauliaus II neseniai buvo apdovanotas „Pro Ecclesia et Pontifice“ medaliu.

■ Kun. Jonas Mikalojūnas, Bighampton, NY, Šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonas, gegužės 15 d. atšventė 25 m. kunigystės jubiliejų.

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS, SJ

12. PRIE ALTORIAUS

Prancūzų poetas Pol Klodelis viename savo eilėraštyje apmąsto šv. Mišias ir meta žvilgsnį į žmones, kurių vienas “lyg įbedęs akis į knygutę, kits nežino, ką veikti su savo skrybėle, trečias stovi lyg sukaustytas, bet atrodo, kad nuobodžiauja, tačiau visi galvoja, kad kaip nors reikia išlaukti iki galo, ir jų žvilgsnis šliaužioja altoriumi, kur kunigas kažką krapštos ir nežinia, ką daro, o šis gi, paėmęs pateną ir taurę su vynu, norėtų juos visus, visą ta būrelį žmonių pakylėti”.

Pasibaigus Žodžio liturgijai, kunigas eina prie altoriaus — prasideda AUKOS LITURGIJA, antroji šv. Mišių dalis, kurioje yra trys momentai: atnašavimas, perkeitimas ir susivienijimas.

Nuo seno žmogus, suvokdamas, kad jis yra kilęs iš Dievo ir priklauso nuo JO, ir norėdamas išreikšti pagarbą Jam, aukodavo kažką iš sau priklausančių daiktų: grūdų saują, vyno ar aliejaus šlakelį, varpų ar vaisių glėbelį, ėriuką ar ožiuką. Be abejo, tose praktikose mes rasime prietarų, bet užtiksimė ir tiesos grūdą, būtent: žmogus suvokė Dievo didybę ir poreikį paklusti Dievo įstatymui. Aukos esmė — ne tų atnašų materialinė vertė, bet žmogaus vidinis nusistatymas išreikšti pagarbą visatos Viešpačiui, atsiduoti Dievui.

Pranašo Malakijo knygoje (1,11) yra žodžiai: “Nuo saulėtekio iki saulėlydžio mano vardas yra didis tarp tautų, ir kiekvienoje vietoje yra atnašaujama mano vardui smilkalas ir aukos, tyra atnaša, nes mano vardas yra didis tarp tautų”. Religijos esminis bruožas yra auka — žmogus išsižada dėl Dievo kažko, savęs. Pranašas kalba apie tyrąją auką, apie naująją

auką: tokią auką atliko Jėzus Kristus. Šv. Paulius rašo: “Argi laiminimo taurė, kuria laiminame, nėra bendravimas Kristaus kraujyje? Argi duona, kurią laužome, nėra bendravimas Kristaus kūne? (1 Kor 10,16). Čia turima mintyje tai, ką Kristus atliko savo kančios išvakarėse per paskutinę vakarienę ir savo mirtimi.

Aukų atnašavimas Dievui pagarbinti būdavo praktikuojamas ant vadinamo *aukuro* — tai akmuo stalo pavidalo arba iš akmenų sukrautas paaukštinimas. Romėnai šį daiktą vadindavo *ara*: jei jis būdavo didesnis, gražesnis, vadindavo *altare*. Šis žodis kilo iš *alta ara* — aukštasis aukuras. Krikščionys šį žodį paėmė iš romėnų. Krikščioniškas altorius turėjo stalo formą, primenąs Paskutinę vakarienę. Ilgainiui altoriai įgavo įvairias puošnias formas.

Žmogus, kuris statė aukurą arba altorių, matė už save kažką aukštesnio — Dievybę. Šis žmogus jautė, kad jam netinka sauvaliauti: jis turįs derintis su Dievybės valia, jai reikšti pagarbą aukodamas kai ką iš savo būties. Toks žmogus, kai sugeba Dievui kai ką aukoti, sugebės ir žmogui, visuomenei kai ką paaukoti — jo sieloje bus gyvas pareigos ir atsakomybės jausmas. Jo sieloje bus aukuras, altorius, šventovė. Šiandien pas mus daug šnekama apie darbo drausmę: darbo metu žmonės geria, algų mokėjimo dienomis reikia draugininkų (Kauno tiesa, 83-12). Kokios šio liūdno reiškinių priežastys? Žmonių sielose nėra aukuro Dievui...

Altorių matome apdengtą balta lino drobe. Kunigas dar pasitiesia mažą staltiesėlę — *korporalą*, ant kurio paskui deda *pateną* ir taurę. Ir pats kunigas būna apsirengęs baltu drabužiu — *alba*. Šie užtiesalai mums galėtų priminti drobules, kuriose buvo įvyniotas Kristaus kūnas. Savo baltumu gali priminti ir tyrumą: tik

Mišios Jėzuitų koplyčioje. Koncelebruoja kunigai: A. Paliokas, K. Trimakas ir J. Vaišnys.

Rolando Bartašiūno nuotr.

iš tyros širdies gali kilti didi auka, patinkanti Dievui. Bet linas pradžioje nebuvo toks baltas ir švelnus, buvo šiurkštus. Tyrumas reikalauja iš mūsų darbo, valios, pastangų. Tikrasis tyrumas yra ne gyvenimo pradžioje, bet pabaigoje

— iškovotas tyrumas. Šv. Jono Apreiškime rašoma apie “milžinišką minią, kurios niekas negalėjo suskaičiuoti, iš visų giminių, genčių, tautų, kalbų. Visi stovėjo priešais sostą ir Avinėlių, apsisiautę baltais apsiaustais”. Vienas paklausė: “kas tie, apsilikę baltais apsiaustais, ir iš kur jie atėjo?” Buvo atsakyta: “Jie atėjo iš didžio sielvarto. Jie išplovė savo apsiaustus ir juos išbaltino Avinėlio kraujyje. Todėl jie stovi prieš Dievo sostą ir tarnauja Jam dieną ir naktį Jo šventovėje” (Apr 7,9...) Kunigas, kai rengiasi šv. Mišioms, vilkdamasis albą, meldžiasi: “Padaryk mane tyrą...”

Altoriuje yra relikvijų. Tai paprotys iš tų laikų, kai altoriai būdavo įrengiami ant kankinių karstų. Kurie praliedavo savo kraują už Kristų, tuos guldavo po altoriumi, iš kurio jie sėmėsi stiprybės ir drąsos kankinystei. Ant Altoriaus — užmuštasis Avinėlis, po altoriumi — tie, kurie savo gyvybę atidavė už Avinėlių: meilė juos sujungė bendron mirtin, kad sujungtų bendrai garbei. Apreiškimo autorius rašo: “Aš pamačiau po aukuru sielas nužudytųjų dėl Dievo žodžio ir dėl liudijimo, kurį jie yra davę” (6,9). Kankiniai — mums pavyzdys ir užtarėjai. Prisiliesdami kankinių kaulų, turime užsidegti jų dvasia, kuri juos gaivino, — tokia mintis yra, kad altoriuose yra kankinių relikvijų ir bendrai yra gerbiami kankiniai bei šiaip šventieji.

Šv. Mišių aukoje vartojami indai — *taurė*

SAPNAS SUGRAŽINO PRAEITIN

SAULÈNA KILIKEVIČIŪTÈ

Kartą sapnavau sapną: sena sena moterėlė, sulinkusi nuo metų ir vargo naštos, šypsosi savo bendante burna, o iš širdies sklinda tokie žodžiai:

“Nepamiršk maldos... Pasimelsk už visus žmones, nes jie visi — Dievo kūriniai. Mylėk juos ir gerbk, juk mes susitikime amžinybėje...”

Senelės paveikslas staiga išnyko, o aš atsidau ir niekaip negalėjau patikėti, kad toji močiutė buvo jau prieš daugelį metų mirusi Magdelė. Taip, tai iš tiesų buvo ji: nepaprastai geros akys, tyras žvilgsnis, sulinkę pečiai, raukšlėmis išvagotas veidas... Mano senoji geroji kaimynė, visų švelniai Magdele vadina-

ma. “Ką galėjo reikšti jos žodžiai?” — galvojau. Ir staiga prieš mano akis iškilo beveik penkiolikos metų senumo vaizdai, atverdami mano širdies žaizdas, taip sunkiai ir skausmingai anuomet užgijusias...

Buvau kokių dešimties metų, kai pirmą kartą ją pamačiau. Dar ir dabar prisimenu, kaip stipriai prisiglaudžiau prie mamos ir kuždėjau: “Ragana... ragana... aš jos bijau...” Taip, toji moterėlė iš tikrųjų savo išvaizda buvo panaši į pasakose vaizduojamą raganą: sena, sulinkusi, su lazdele, juodai apsirėdžiusi. Tačiau savo šviesiu protu ir nepaprastai tyra širdimi ji sužavėjo mane ir tapo mano geriausia drauge.

Magdelė gyveno vienut viena mažam tamsiame kambarėlyje, kuris atstojo ir virtuvę, ir miegamąjį. Nebuvo jame nei televizoriaus, nei

ir *patena*. Pirmaisiais amžiais jie būdavo iš įvairios medžiagos: iš medžio, stiklo, marmuro, vario, kaulo, rago. Vėliau nustatyta, kad būtų iš tvirtos, brangesnės medžiagos, pagal galimybes paausuojama, papuošiama. Taurė, kurion pilamas vynas, primena gėlės taurelę, kuri surenka rasą. Šv. Mišių taurė yra tarsi indas, surenkąs Kristaus kraują, ištekęsį iš Jo perverto šono. Ar tai nepriemena mums dar kai ką, anot šv. Augustino: “Aš galiu suvokti Dievą”. Priimti, suvokti Dievą tai yra giliausioji žmogaus Esmė. Taurė, kurioje yra Viešpaties kraujas, ir patena — lėkštelė, ant kurios dedamas Viešpaties kūnas, Bažnyčios simbolikoje primena Viešpaties kapą. Virš patenos laužoma šv. Ostija. Kaip kadaise kapas priėmė Viešpaties kūną, taip ir mes turėtume priimti Viešpatį į savo sielą, į savo gyvenimą: priimti Jo mintis, jo Švč. Kūną. Mes turėtume būti kaip taurė, kaip patena, nešantys Viešpatį, Jį savyje turintys.

Visada altorių matome papuoštą kryžiumi. Mums, tikintiesiems, kryžius yra gyvenimo medis: jis primena Kristaus gyvybės auką, kuri buvo skirta visos žmonijos laimei. Šv. Mišios — ta pati auka, sudabartinta mūsų laikų, tik nekruvinu būdu. Žvilgsnis į kryžių kalba apie Dievo meilę mums, kalba apie mūsų amžinąjį gyvenimą, apie nuodėmės blogybę, apie mūsų gyvenimo vertę ir prasmę, apie dvasinio kilnumo vertę ir mūsų kančios prasmę.

Kiek daug mums gali pasakyti altorius, jei tik suprantame, ką jis mums kalba! Ir kunigo veiksmas tada bus mums suprantami. Ir mūsų širdis gal prabils, kaip poeto Klodelio, kurs rašė:

“Mano Dieve, Tau aukoju savo didįjį troškimą: išsivaduoti iš praeinamybės ir netikrumo. Nes savo tikrąją ir vienintelę tėvynę rasiu tik meilėje, kai Tu atsiskleisi man veidas veidan, ir tiesoje, kad Tu esi mano Tėvas ir mano būties versmė”.

radijo, nei kokio nors modernesnio baldo. Tebuvo nedidelis staliukas, spinta ir sena sena lova. Aš dažnai aplankydavau Magdelę, nunešdavau jai duonos. Kokia ji man buvo paslaptinga! Močiutė be atokvėpio pasakodavo apie savo praeitį, mylimą vyrą, kuris anksti mirė, apie savo darbą, pomėgius. Mane labai žavėjo tai, kad Magdelė, toji sena moterėlė, nepaprastai gražiai rašė. Rodė ji man savo rankraščius, sakė, jog troško būti rašytoja, bet vargas ir nepritekliai tą svajonę išsklaidė. Esu išsaugojusi gražią rašyseną prirašytą sąsiuvinį maldų, jos pačios sukurtų ir kitų sugalvotų. Kiek meilės, kiek šilumos tuose paprastuose žodžiuose, tuose trumpučiuose kreipiniuose į Viešpatį.

Prisimenu, kartu su draugėmis išbėgdavau laukan pažaisti, tačiau nejučiom vis patraukdavau pas Magdelę. Atsisėdau, būdavo, ant tos senosios lovos, o Magdelė man pasakoja, pasakoja... Taip aš sužinojau, jog ši senučiukė turi dukterį, kuri prašmatniai gyvena viename miestelyje, tačiau kuri motinos nelanko jau labai daug metų. Aš, tuomet dar visai maža mergiūkštė, degiau neapykanta tai nepažįstamai moteriai, kurios motina yra geriausia mano draugė. Magdelė mane nurašydavo, paglostydama galvą, prisiglausdama prie krūtinės ir begaliniai švelniai teisindama savo dukterį. Tada aš niekaip nesupratau, kaipgi gali tokia išsilavinusi moteris, mokanti groti fortepijonu, besidominti literatūra, puikiai gyvenanti, neapkęsti savo motinos, jos nelankyti, nesirūpinti ja? Juk tai buvo ne šiaip sau moteris, o tikrų tikriausia motina, kuri pagimdė, išaugino, atidavė save visą vieninteliam kūdikiui, kuris dabar jos netgi nebenori pažinti...

Iki šiol tebesaugau Magdelės dovanotą rožinį, jau gana apsitrynusį, nublukusį, aprūdijusį. Tačiau ši dovana man be galo brangi, nepaprastai miela, nes ji man primena gerumą, Meilę, Tikėjimą. Mano senoji kaimynė kiekvieną dieną ėjo miestelio bažnytelėn, meldėsi už žmones, kurie pasiklydę gyvenimo

Protokolą skaito vertinimo komisijos sekretorė Marija A. Jurkutė

Rolando Bartašiūno nuotr.

kelyje, prašė jiems atleidimo. Aš, jos draugė, kartais žingsniuodavau kartu ir kiekvienąsyk išvydavau Magdelės akyse ašaras, kurios, kaip vėliau paaiškėjo, buvo džiaugsmo ašaros. Džiaugsmo todėl, kad Viešpats išgirdo maldą, kad kažkam tuo metu pasidarė lengviau. Aš stebėjau mano senosios draugės veidą — tokį raukšlėtą, liūdną, susimąčiusį, kuris besimeldžiant visiškai pasikeisdavo, pasidarydavo šviesus, spindintis džiaugsmu ir palaima, aš vis galvojau: “Ir vis dėlto ta moteris nelaiminga. Kodėl? Kodėl ją išdavė ir paliko jo pačios dukra? Argi tai teisinga?”

Vienąsyk Magdelė pasikvietė mane pas save (tuomet ir padovanojo rožinį) ir pasakė: “TU praskaidrinai mano gyvenimą. Viešpats išgirdo mano maldą — sugrąžino dukrą. Nors tu

ir ne mano pagimdyta, tačiau mano širdis priklauso tau...

Aš kalbėjau su Viešpačiu, Jis kviečia mane pas save. Greit paliksiu šią nuodėmingą žemę, iškelsiu toli toli... Niekada nemaniau, jog bus taip sunku skirtis — buvau praradusi visas viltis susigrąžinti dukrele, bet dabar, kai Meilė, Supratimas ir Viltis grįžo į mano gyvenimą per tave, man sunku palikti šį pasaulį. Tačiau aš laiminga, kad nors pačiame ilgo gyvenimo saulėlydyje man nušvito Šviesa. Ačiū tau, mažoji mano drauge, tu nepaniekinai mano neturto, kaip tai padarė mano tikroji duktė. Bet aš jos nesmerkiu, ją myliu ir ilgiuosi. Pasakyk jai šitai...

Dovanoju tau rožinį, neužmiršk pasimelsti už tuos, kuriems sunku...

Aš pažadėjau padaryti tai, ko Magdelė manęs prašė, ir, negalėdama sulaikyti ašarų, išdūmiau pro duris, visą kitą dieną labai sirgau: kažką kliedėjau, karščiau. Pasveikusi tuoj pat nubėgau prie Magdelės namų durų, bet šios buvo užrakintos. Nedrįsau belsti, maniau, jog šeimininkė miega...

Ir aš neklydau. Tačiau tas miegas buvo amžinas. Kažkaip netyčia išgirdau kunigo susirūpinimą, kad jau pora dienų, kai Magdelė nebepasirodė bažnyčioje. Man suvirpėjo širdis, lyg nujausdama kažką negero, ir aš visą dieną vaikštinėjau aplink mano gerosios draugės namus, vis tikėdamasi ją išvysti...

Jau į pavakarę atvažiavo ištaigingas automobilis, iš kurio išlipo daug gražių ponų, ir tarp jų aš pamačiau moterį — taip pat labai gražią, turtingą. Taip, tai buvo Magdelės duktė, tačiau tai aš supratau tik vėliau. Lyg pro miglas girdžiu tos moters įsakmų balsą laužti duris, bjaurų paklausimą, kiek galėtų kainuoti šis namas. Aš niekad negalėsiu užmiršti su neapykanta ir pasišlykštėjimu ištartų žodžių: senę greičiau išneškit iš ten, aš nenoriu jos matyti. Ubago gabalas..." Galbūt tuomet aš suklykiau, nes moteris staiga atsisuko ir su pagieža sušuko: "Ką čia tie bjaurūs vaikiūkščiai veikia?! Gal ką nugvelbti nori? Dinkit iš čia, kad nematyčiau! Kažkokios bobos gailisi..."

Jau bėgdama paknopstomis namo, aš vapėjau paskutiniuosius Magdelės žodžius apie atleidimą, ilgesį ir meilę. Tą naktį negalėjau užmigti, verkiau, blaškiausi, šaukiau savo mirusią draugę, kurios prašiau atleidimo, jog neišpildžiau jos prašymo pasakyti paskutiniųjų motinos žodžių. Gal jie būtų pakeitę tą žiauriają moterį?

Aš dar lig šiol nepamirštu švelnių Magdelės žodžių apie dukrą ir šaltų, žiaurių, bejausmių atsiliepimų apie motiną iš dukters lūpų. Kaipgi galima negerbti savo motinos, kuri tave pagimdė, kentėdama baisius skausmus, kuri augino, trokšdama vien laimės savo kūdikiui?! Nejaugi toji jau prazilusi moteris nė karto nėra glosčiusi sidabrinės motinos galvos, nei bučiavusi įdubusio, raukšlėto skruosto, nei glamonėjusi įdiržusių, pavargusių rankų?! Kaip jai sunku turėtų būti gyventi tarp daiktų, pinigų ir vienadienių draugų! Kiek daug toji moteris prarado, pasirinkusi turtą, bet išsižadėjusi motinos... Išsižadėjusi šilumos, meilės, supratimo, išsižadėjusi šilto žvilgsnio, švelnių rankų, karštų džiaugsmo ašarų. Mane baugina mintis: kur dabar ši moteris? Gal jos likimas toks pat, kaip ir motinos? Aš dažnai meldžiuosi už ją ir tikiu, jog Dievas suteiks jai malonę nors gyvenimo pabaigoje atvirsti į žmogų. Gal tuomet supras ta moteris, kaip žiauriai ir negailestingai pasielgė su savo motina, ne tik su mirusia, bet ir su gyva, juk miręs žmogus jau nieko nebejaučia, o gyvasis savo širdyje sukaupia išlietą jam pyktį, įtūžį, pasibjaurėjimą...

Po to sapno aš vis dažniau ir dažniau grįžtu mintimis į praeitį ir man pasidaro lengviau, kai prisimenu šiltą senų pavargusių akių žvilgsnį, švelnų žodį ir karštas džiaugsmo ašaras.

Jau dabar aš suprantu, kodėl Magdelė mylėjo savo dukrą net tada, kai šioji jos išsižadėjo: kas gi kitas, jei ne motina, iki paskutinio atodūsio privalo rūpintis savo vaikais, kad

Nukelta į 214 psl.

DUOTI - NE VIEN ŠYPSOTIS

KUN. V. VAŠKELIS

“Mano Dievas ir mano viskas” - daug kartų šiuos žodžius kartodamas, nakties metu karštai meldėsi Asyžiaus Neturtėlis - šv. Pranciškus. Dievas jam buvo toji brangenybė, dėl kurios jis visko atsisakė. Tačiau visko atsisakymas, pagal “Kristaus Sekimo” autorių Tomą Kempietį, - tai visko gavimas: “Atiduok viską, kad gautum viską: nieko neieškok, nieko nereikalauk, tik būk stipriai prie manęs prisiglaudęs, ir mane turėsi. Tavo širdis bus laisva ir tamsumos išblaškytos” (37 sk.).

Taigi šv. Pranciškų ir kitus šventuosius dvasios karžygiais padarė stiprus glaudimasis prie Jėzaus. Kai šv. Pranciškus mirė, savo amžininkų buvo pavadintas “antruoju Kristumi”. Šį pavadinimą pripažino ir pop. Pijus XI enciklikoje “Rite Expiatis” (1926 m.).

Yra sakoma: šventųjų pavyzdžiai tepa-skatina mus siekti šventumo. Kai skaitome šventųjų gyvenimų aprašymus, kai savo aplinkume matome ištvermingai siekiančius tobulumo, - tai vis Dievo duoti mums pavyzdžiai, kad sektume jais, pritaikytume jų dorybes savo gyvenimo taisymui. T. Kempietis moko: “Viską išnaudok savo dvasinei pažangai. Jei matai gerus pavyzdžius ar girdi apie juos kalbant, tuoj bandyk jais sekti” (Kr. Sek. 25 sk.).

Pavyzdys. Štai tavo kaimynas - visada linksmas ir žvalus. Kada tik jį sutinki, jis visuomet maloniai šypsosi ir moka dvasiškai kalbėti. Bandyk ir jam padovanoti šypseną, tuoj pajusi, kad joje slypi dvasinė jėga. Atsiras

puikus įprotis savo vidinį džiaugsmą drąsiau paskleisti šypsena. Kai šį “dvasinį aromatą” vis dažniau “užuos” kiti, tuomet ir jie daugiau šypsis, džiaugsmą skleisdami.

Gali kas paklausti: “O kaip bendrauti su liūdinčiais ir nusivylusiais gyvenimu žmonėmis?” Ogi, kaip moko šv. Paulius: “Džiaukitės su besidžiaugiančiais, verkite su verkiančiais” (Rom 12, 15). Galbūt ne visada pavyks krikščioniškai liūdėti su liūdinčiais. Tačiau jei stengsimės nusiminusius ir panašius į juos Kristaus ir Marijos žodžiais stiprinti ir vilties bei tikėjimo dangaus karalystės realumu įkvėpti, - tai šios pastangos kartu su malda bus laimėjimas. Juk: “Tikėjimas iš klausymo, klausymas - kai skelbiamas Kristaus žodis” (Rom 10, 17). Pamažėle arba ir greičiau liūdinčiais veidais nusigiedrys. Jų širdyse pasėta Evangelijos sėkla išleis tikėjimo ir džiaugsmo daigą. O kas kartą “paragauja” dangaus karalystės džiaugsmo, toks trokšta ir su kitais juo dalintis.

Gali kas paklausti: “O kaip bendrauti su liūdinčiais ir nusivylusiais gyvenimu žmonėmis?” Ogi, kaip moko šv.

Paulius:

“Džiaukitės su besidžiaugiančiais, verkite su verkiančiais” (Rom 12, 15).

Duoti - tai ne vien šypsniu sveikinti sutiktąjį. Duoti - tai dalelę savęs kitiems atiduoti. Gali duoti knygų, jei reikia - malkų. O jei, kam nors patiko koks nors tavo rūbas, neskubėk iš labdaros paimti. Verčiau pagalvok: gal iš kelių savo megtinių vieną stokojančiam skirsiu...

“Kiekvienas tegul aukoja, kaip yra širdyje nutaręs, ne gailėdamas ar tarsi verčiamas, nes Dievas myli linksmą davėją” (2 Kor 9, 7).

VIDUJE ŠAUKIANČIOJO BALSAS

*(Jaunimo grupėje I premiją laimėjęs
rašiny)*

Aurimas Šukys

Žmogus gimsta klajokliu. Jis — kaip pienės pūkelis, vėjo pučiamas, gali apkeliauti visą pasaulį, pabuvoti kiekviename žemės kampelyje. Jo maištinga dvasia veržiasi eiti, ieškoti, klajoti, surasti, pažinti. Jei ne žmogaus kūnas, tai jis turbūt taptų visiškai nevaržomu klajūnu. Bet kodėl ši “žemės dulkė”, toks silpnas ir mažas padarėlis, yra tarsi užburtas amžinoms kelionėms per visą savo gyvenimą? Kokio pasaulio stebuklo, paslaptingo pažinimo jis ieško? O kiekvieną dieną pasirodo vis nauji ir nauji, kurie ilginiui papildė šios klajoklių bendruomenės išėjusiųjų vietas. Vieni išeina, kiti ateina. Taip ir klajoja... Bet jie nėra tik tylios žemės valkatos, saulės šešėliai dykumų smėlynuose ar permirkę gniužulėliai sniego platybėse. Visi jie su savimi nešiojasi deganti žiburėlį, rodantį jiems kelią.

Šios atskiros liepsnelės, sugėrusios savy klajoklio amžiną energiją, ir neleidžia žmonėms sustoti, neleidžia jiems tapti žemės akmenimis. Vieni jas kursto amžinų klausimų ir atsakymų vartinėmis, kiti kelionės vargais ir džiaugsmais, treči — ramiu tylėjimu. Tačiau dažnai atsitinka, kad žiburėlio apšviestas kelias neatitinka klajoklių sielose paslėptų harmonijos įstatymų: yra vienas Viešpats Kūrėjas, tavo pradžia ir tikslas; tu esi panašus į jį, todėl ir savo gyvenimu turi siekti Jo

tobulumo; yra dar kiti šalia tavęs, lygiai tokie patys kaip ir tu, kuriuos turi mylėti ir visuomet savo kelionėje prisiminti.

Štai vieno žmogaus kelionų pradžios istorija:

— Gimiau mažame kaime. Turėjau, labai gerus, mylinčius tėvus, kurie nuo pat mažų dienų manimi labai rūpinosi. Visa, kas buvo nauja, stebino mano vaikišką galvelę. Pažinęs savo tėvų džiaugsmus ir rūpesčius, prašydavau jų paaiškinti kitus gyvenimo kasdienybės dalykus. Taip bėgo vaikystės dienos, kol vieną rudenį pirmą kartą peržengiau mokyklos slenkstį. Pradinėse klasėse išmokęs gerai skaityti, skaičiuoti, rašyti, perėjau į viduriniąją mokyklą, kur atsivėrė platus gamtos mokslų pasaulis, kur po truputį pradėjau kalbėti svetimų kalbų žodžiais. Atrodo, viskas taip paprastai sukosi, tačiau visą laiką, pradedant vaikystę, būdamas šeimoje, draugų rate ar mokymamasis mokykloje, jausdavau kažkokį paslaptingą balsą viduje. Jis kvietė, ragino pasirinkti vieną kelią, daryti tik tam tikrą sprendimą, o jeigu kartais atsitikdavo priešingai, tada mano širdyje kažkas subanguodavo, apsiniaukdavo kaip prieš audrą, ir savy pajusdavau keistą širdies graužimą — būdavo net sunku kvėpuoti. Ne, man neskaudėdavo, lyg būčiau ką nors susižalojęs, bet širdy aš tarsi jausdavau nematomų akių ašarojimą. Tai būdavo pačios neramiausios mano gyvenimo minutės.

Vienąkart, jau devintoje klasėje, per pertrauką pamačiau susisipietusius savo klasės draugus. Priartinau ir jų rankose išvydau žurnalą, kuriame buvo kelios nuotraukos su nuogų merginų atvaizdais. Iš pradžių pajutau saldų pasitenkinimą — visas kūnas virpėjo nuo šio malonaus jausmo, bet tuoj pat kažkas vėl pradėjo degti mano viduje, kažkas spaudė širdį ir įsakmiai kuždėjo: “To negalima, eik šalin?”. Norėjau paprieštarauti: “Kodėl negalima, juk aš dabar jaučiuosi laimingas”. O kokias kovas, maištus išgyvendavau, kai reikėdavo pasirinkti, ar eiti ruošti pamokas, ar geriau paūžauti draugelių kompanijose, paklusti tėvų paliepimų, ar toliau žiūrėti mėgstamiausias televizijos laidas. Tačiau tokiais atvejais aš galiausiai suprasdavau, kad vidinis balsas yra vis dėlto teisingesnis, kad jis nemeluoja, kad savo liepimu jis rodo tiesesnį kelią, tik... ne visada leisdavau šiam balsui laimėti. O kiek dėl to įvykdavo tragedijų... Dažnai klausinėdavau savęs, kas yra šis galingas teisėjas, kokiais principais aš turiu savo gyvenime remtis, kad jis man neprieštartautų...

Čia yra tik trumpa, bet daugeliui žmonių būdinga gyvenimo pradžios istorija, kuri tęsiasi kiekvieno klajoklio gyvenimo kelionėje, kuri vis konfliktuoja su tuo tyliu vidiniu balseliu, turinčiu tokią didelę jėgą. Šis “aparatas”, įtaisytas kiekviename žmoguje ir padedantis atskirti gėrį nuo blogio, yra tarsi Kūrėjo dovana žmogaus gimtadienio proga.

Vokiečių filosofas Kantas kažkada pasakė dabar gerai daug kam žinomus žodžius: “Du dalykai pripildo mane nuolat augančio nusisteбėjimo ir pagarbios baimės, kuo daugiau apie juos mąstau: žvaigždėtas dangus virš manęs ir dorovinis įstatymas manyje”. Šis žmogus, mokslininkas, buvo toks pat keliautojas kaip ir kiti, klajoję varganaus žemės keliais. Matydamas nuostabią Dievo sukurtą pasaulio harmoniją, jis būtinai turėjo pastebėti tą patį dalyką, t.y. mažytį tylųjį balselį, kurio reikšmę sulygino su visos Kūrinijos pasauliu.

Kas atsitinka, kai žmonės pamiršta savo dorovinį įstatymą, kai nori jį paslėpti, kad tas neprieštarautų jų pasirinkimui?

Seniausios žmonijos civilizacijos — ir tos buvo pavaldžios šiam įstatymui. Egiptas, Mezopotamija, antika — dar ir dabar minim šiuos didingus vardus. Tik kartais pasidaro keista, kodėl šios kultūros buvo pasmerktos žlugimui. Kas buvo jų tragedijos priežastis? Tyrinėjant istoriją, jau Egipte galima pastebėti visiškai priešingus, paradoksalius reiškinius: žmonės žemindavosi pačių susikurtiems dievukams, o ne tikrajam pasaulio Kūrėjui; būdami lygūs, vieni save laikė išrinktaisiais, pasmerkdami kitus būti savo tarnais, atimdami iš jų laisvę. Keista, kad graikų išminčiai, filosofuodami apie laisvę, savo vergams visiškos laisvės nesuteikdavo. Betgi tas nuostabus vidinis balsas buvo ir tada, tad ar jis nekovojo su klaidingais žmonių sprendimais? Ar Cheopsas ramia širdimi stebėjo tūkstantinę savo vergų vilkstinę, tempiančią akmens luitus galingos piramidės statybai? Jis gal net džiūgaudamas gėrėjosi savo genialia idėja — pasistatyti sau nuostabius “pomirtinio gyvenimo” namus. Jis savo menku protu, “genialia idėja” paniekino Kūrėjo dovaną, kuri, aišku, visomis jėgomis priešinosi tam nežmoniškam planui. Todėl kultūra, kurios vadaai atmetė nematomąjį

Programos vedėja Nijolė Užubalienė
Rolando Bartašiūno nuotr.

teisėją, esantį jų dvasios glūdumoje, buvo pasmerkta žlugimui. Šių senovės stebuklų liekanos — Al Gizos slėnyje stūksančios piramidės, iš Babilono laikų likusi “raudų” siena ar didingi Romos imperijos pastatai — šiandieniniam pasauliui liudija dorovinių įstatymų galią. Besilankantys čia žmonės didžiuojasi savo protėvių kūrybine galia, bet ar jie pagalvoja, kad anie kultūros paminklai kartu įspėja, kokios pabaigos gali sulaukti pasaulis, jeigu paneigs tikrąjį kelią, padiktuotą vidinio sąžinės balso.

Sąžinė vienodai teisia ir karaliaus, ir paprasto valstiečio poelgius. Dar Jėzui būnant žemėje, vienąkart prisiartino keli fariziejai. Jie išvedė prieš susirinkusią minią moterį, pagautą svetimaujančią, ir klausė Jo, ką su ja daryti, nes įstatymas liepiąs tokią užmušti akmenimis. “Kas iš jūsų be nuodėmės, tegu pirmas sviedžia į ją akmenį”, — pasakė Jėzus. Ir kas atsitiko? Tie patys rašto aiškintojai, laikę save žygiuojančiais teisingiausiuoju keliu, neišdrį-

nygos

ATSIŪSTA PAMINĖTI

▼ Ladas Tulaba. NUO DUSIOS IKI TIBERIO. Atsiminimai, I ir II tomas. Vingiuotas autoriaus kelias biografiniuose atsiminimuose. Kiekvienas tomas maždaug po puspenkto šimto puslapių. Kaina — po 10 dol. Spaudė “Draugo” spaustuvė. Išleista Romoje 1993 m.

Autorius čia atvirai rašo apie įvairius jo sutiktus asmenis, iškeldamas jų ne tik teigiamas, bet ir neigiamas ypatybes.

▼ Pranas Zundė. KAZYS BIZAUSKAS. Pirmoji knyga. 1893-1941 m. Lietuviškos knygos klubo leidinys 1993 m. Spaudė “Draugo” spaustuvė. 323 psl., kaina 12 dol.

▼ Vydūnas. MANO TĖVYNĖ. Išleido Akademinio Skautų Sąjūdžio Vydūno Fondas 1993 metais Čikagoje. Ši iliustruota 64 psl. knyga išleista autoriaus 125 metų gimimo sukaččiai paminėti. Ji yra

so pakelti nė vieno akmenis. Matyt, ir į juos tada prabilo sąžinė: “Ar tu pats nesi kada nors panašiai pasielgęs? Ar savo gyvenimu, darbais nieko neįzeidei, kad drįsti bausti prasikaltusiąją?” Fariziejai pamažėle pradėjo trauktis, nes, graužiami sąžinės, negalėjo ilgiau stovėti prieš Teisųjį. Norėdami suklaidinti Dievo Sūnų, patys pasijuto bekrentą į bedugnę.

Kelionė tęsiasi. Pradedant pirmąją benedruomenės laikais, baigiant šiandieniniu civilizuotu pasauliu, kiekvieno klajūno viduje galima išgirsti Šaukiančiojo balsą: “Taisyk savo kelią!” Vieni paklūsta šiam raginimui, kiti tęsia savo

Vydūno fondo dovana išeivijos lituanistinių mokymų mokiniams.

▼ Algimantas Kezys. LITHUANIAN ARTISTS IN NORTH AMERICA. Exhibitors in Dailė '91, '92 and '93. 288 psl., gausiai iliustruota juoda-balta ir spalvotomis reprodukcijomis, minkštais viršeliais, kaina 20 dol. Išleido “Galerija”, 4317 S. Wisconsin Avė., Stickney, IL 60492.

▼ LITUANUS. volume 40, No. 1. Išeina 4 kartus per metus. Adresas: Litanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629-2913. Prenumeratos kaina knygynams ir institucijoms — 15 dol., kitiems — 10 dol. per metus.

▼ Į LAISVĘ. Nr. 118/155. Rezistencinės minties ir kultūros žurnalas. Redaktorius Juozas Baužys, 9240 Cliffside Ln., Orland Park, IL 60462-7790. Administratorius Jonas Prakapas, 15 Thelma Dr., Bakersfield, CA 93305. Išeina tris kartus per metus. Prenumerata JAV ir Kanadoje — 10 JAV dol., kitur — 15 JAV dol.

▼ METMENYS. Nr. 66. Kūryba ir analizė. Redaktorius Vytautas Kavolis, Dickinson college, Carlisle, PA 17013. Dailės priežiūra — Danas Lapkus. Techninė redaktorė — Henrieta Vepštienė. administracija — Marija Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Viršelio projektas — Vytauto O. Virkau. Išeina dukart per metus. Leidžia Am ir M Publications. Kaina: JAV ir Kanadoje — 15 dol., Lietuvoje — 20 dol. Atskiras numeris — 8 dol.

tiesos ieškojimus, vis tikėdami kažkur kitur surasti savo amžinos palaimos šaltinį. Neretai žmonės nesupranta paprasčiausio dalyko — “Neklaidžiok lauke! Į save sugrįžk — žmogaus viduje gyvena tiesa...” — ragino Šv. Augustinas. Tai reiškia, kad tiesos šaltinis — Dievas, Kūrėjas, o Jo balsas skamba kiekviename iš mūsų. Gailestingasis Viešpats ragina siekti Jo tiesos, tobulumo, o nuo pasirinkimo priklauso mūsų laimė. Kitiems net sunkiai įtikėtina, kad ji gali būti taip arti, jog užtenka paklausti nematomojo vidaus teisėjo sprendimo, ir kasdieninės kelionės vargus pakeičia Harmonijos palaiminga dvasia.

PIRMOJI ARTROSKOPINĖ PETIES SĄNARIO OPERACIJA

Vilnietis chirurgas Vytautas Tutkus atliko pirmąją Lietuvoje artroskopinę peties sąnario operaciją.

Panaudojant amerikiečio dovanotą modernią mikrochirurgijos techniką, uždarnosios kelio operacijos Lietuvoje pradėtos daryti prieš trejus metus. Pirmoji uždaroji peties sąnario operacija kovo 24 dieną padaryta Vilniaus Raudonojo kryžiaus ligoinės Plastinės mikrochirurgijos centre, kuriam vadovauja profesorius Kęstutis Vitkus.

Sąnario artroskopijos pradininkas Lietuvoje, V. Tutkus pažymi, kad pacientai po uždaryjū operacijų, per kurias naudojamos miniatiūrinės televizijos kameros, atsistato kur kas greičiau nei po atvirųjų. (Lietuvos rytas).

PASAULIS PRIKLAUSO SKAITYTOJAMS

Nuo 1967 metų balandžio 2-ąją visame pasaulyje minima Vaikų knygos diena. (Tai — H.K. Anderseno gimimo diena.) Šventės iniciatorė yra Tarptautinė vaikų knygos taryba (IBBY), kasmet ją remia vis kitas IBBY tautinis skyrius, koks nors garsus rašytojas parašo atvirą laišką pasaulio visuomenei, o dailininkas kuria plakatą. Šių metų šventės rėmėjai yra amerikiečiai, į vaikus bei suaugusius kreipiasi Ketrina Paterson. Jos knyga “Smarkuolė Gilė Hopkins”, išverstą R. Zagorskienės, 1989 m. išleido “Vytury”; Vilniaus akademiniame teatre pagal šią apysaką pastatytas spektaklis. Šventės plakatą sukūrė Keiko Narahashi.

Martyno Mažvydo bibliotekoje įvyko didelis renginys, skirtas šiai dienai. Jame paskelbti populiariausios Lietuvoje vaikiškos knygos konkurso rezultatai. Jų penketukas — A. Lindgren “Pepė II-gakojinė”, M. Tveno “Tomo Sojerio nuotykių”, K. Majaus “Vinetu”, F. Zalteno “Bembis, Bembio vaikai” ir T. M. Rido “Raitelis be galvos”.

Vaikų literatūros kritikų ir bibliotekininkų komisija geriausia 1993 metų knyga išrinko R. Skučaitės eilėraščių rinkinį “Lopšinė ešeriukui”, išleistą “Vyturio” leidykloje. Autorė apdovanota S. Marčiulionio įsteigta pinigine premija. (Tiesa)

TVEREČIUJE ATKURIAMA ŠV. KAZIMIERO DRAUGIJA

Tverečiuje (Ignalinos rajone) atkurta prieškarinė Šv. Kazimiero draugija. Jos tikslas — globoti ir auklėti jaunimą. Išrinkta valdyba (pirmininkas Arūnas Sekonas). Atkurti pradėjo Ignalinos kraštiečių draugija ir Tverėčiaus parapijos kunigas Steponas Tunaitis.

Šv. Kazimiero draugija rengia jaunimo vakarus, vaidinimus, minės tautines šventes, organizuos ekskursijas. (Lietuvos rytas)

MOKYKLA, KURIOJE DIRBO VYDŪNAS, IEŠKO PEDAGOGO

Neseniai Kintuose atidarytas pirmasis šalyje rašytojo, filosofo, visuomenės veikėjo Vydūno memorialinis muziejus. Jis įsteigtas senojoje rekonstruotoje pradžios mokykloje, kurioje 1888-1892 dirbo Vilhelmas Storasta.

Tame pačiame pastate jau veikia Šilutės meno mokyklos muzikos skyrius. Jį lanko pora dešimčių mažųjų kintiškių, o užsiėmimus veda iš Priekulės važinėjanti mokytoja.

Maždaug tiek pat vaikų norėtų mokytis dailės. Tam yra visos sąlygos, trūksta tik pedagogo. Jeigu atsirastų jaunas, energingas žmogus, kuris mokytų vaikus ir padėtų kaupti bei prižiūrėti muziejaus eksponatus, kintiškiai jam su šeima skirtų trijų kambarių butą su visais patogumais.

Ruošiamasi rekonstruoti ir šalia muziejaus stovintį ūkinį pastatą. Pagal V. Paulionienės projektą Klaipėdos restauratoriai šiemet atliks darbų

už 140 tūkstančių litų. Čia numatyta įrengti nedidelę salę, medžio darbų, keramikos klases, o ateityje galvojama įsteigti amatų mokyklą. (Lietuvos rytas)

VALIO!

Italijoje, Rina del Gardo mieste, vykusiame tarptautiniame chorų konkurse dalyvavo ir Šiaulių Šv. Ignaco bažnyčios kamerinis jaunimo choras, kuriam vadovauja M. Žibūdienė. Savo grupėje, kurioje dalyvavo 28 chorai, šiauliečiai užėmė pirmąją vietą. (Respublika)

KNYGOJE — POPIEŽIUS IR LIETUVA

Vilniuje, Muzikos klube „Langas“, buvo pristatytas Lietuvos Vyskupų Konferencijos ir žurnalo „Katalikų pasaulis“ redakcijos parengtas albumas „Popiežius Jonas Paulius II Lietuvoje“. Pristatant leidinį, kalbą pasakė Lietuvos Vyskupų Konferencijos pirmininkas Vilniaus arkivyskupas J.E. Audrys Juozas Bačkis. „Versdami šio albumo lapus, dar kartą pakeliaukime Lietuvos keliais kartu su Jonu Pauliumi II, prisiminkime istorines dienas, gaivinusias mūsų širdis ramybe ir viltimi. Nuotraukose Popiežius ir Lietuva. Išižiūrėkime į veidus žmonių — tai buvome mes: pavargę ir vargų prispausti, bet laime ir meile švytinčiais veidais“, — sako knygos įžangoje arkivyskupas.

Leidinį redagavo kun. A. Belickas, MIC. Šv. Tėvą kartu su Lietuvos maldininkais spalvotose fotografijose įamžino italas A. Mari, H. Gaičevskis, Eltos korespondentai. Apipavidalino dailininkas E. Karpavičius, tekstą parengė K. Šimkūnas. Albumą leidžiant, talkino R. Paknio leidykla. (Apžvalga)

VARĖNOS KARINGIEJI

Lenkų okupacijos metu žemės savininkų sąrašuose buvo sulenktintos pavardės, pavyzdžiui, Karpis tapo Karpavičiumi, Česnulis — Česnulevičiumi, Dvareckas — Dvarežeku, ir panašiai. Kad įrodytų tikrųjų žemės paveldėtojų pavardžių tikrumą, į teismą ruošiasi kreiptis Pamerkiu, Margionių ir kitų kaimų gyventojai. (Respublika)

KUNIGO DALYVAVIMAS AKTYVIOJE POLITIKOJE — NE KRIKŠČIONIO DALIA

Marijampolės dramos teatro salėje P. Vaičičio draugija ir Marijampoliečių bendrija miesto gyventojus pakvietė pokalbiui „Lietuvos ateitis ir mes“. Į susitikimą atvyko garbingi Marijampoliečių bendrijos nariai iš kitų miestų.

Teatro salė vos talpino žmones: į Marijampolę pirmą kartą atvyko kunigas ir poetas R. Mikutavičius. „Nuolat ir ilgai bijojau Marijampolės: suvalkiečiai turi mąšlią filosofinę dvasią, galvojau, kaip į ją prabilti“, — kalbėjo jis. Kunigas paskaitė keletą savo eilėraščių, papasakojo apie spaudai rengiamą knygą „Žaidždos metafizika“, netrukus žadamą apginti daktarinę disertaciją „Tauta ir kultūra“, atsakė į klausimus. R. Mikutavičiaus įsitikinimu, kunigo dalyvavimas aktyvioje politikoje — ne kunigavimas, o pesimizmas — ne lietuvio ir ne krikščionio dalia. (Lietuvos rytas)

VIENA DIENA — JAUNIMUI

Prasidėjus atgimimui ir tikybės pamokoms mokyklose, ilgai netilo diskusijos, paskui buvo apsiprasta, renkantis kam tikybą, kam etiką. Bet daugelis ir susimąstė, ypač iškilmingų švenčių metu, kada brangių svečių būna jau ir kunigas. Pavyzdžiui, vieną rugsėjo pirmąją visi Vilkaviškio miesto mokyklų moksleiviai buvo pakviesti bendrai maldai Atgimimo aikštėje. Kitąmet šv. Mišios pirmąją mokslo metų dieną buvo aukojamos visų moksleivių, mokytojų intencija, juos pakviečiant į bažnyčią. Praėjo dar kiek laiko, ir pačios mokyklos, paskatintos kunigo, pradėjo organizuoti vaikus, kad vienos kurios šventos Mišios būtų aukojamos tik jų mokyklos intencija. Pirmiausia pavyzdį parodė atsikuriančios „Žiburio“ humanitarinės mokyklos mokytojai ir mokiniai, o kartu ir mokinių tėveliai atėjo padėkoti Viešpačiui už naujo mąstymo mokyklos pradžią ir paprašyti sėkmės ateity.

O Gavėnios rekolekcijų pirmąją dieną Vilkaviškio kunigai nutarė surengti tik mokykliniam jaunimui. Jau anksčiau buvo apie tai pasitarta su direktoriais, švietimo skyriumi. Kiekviena miesto

mokykla, padedant katechetams, tam ruošėsi, kiekvienos atstovai iškilmingai nešė atnašas. Pavyzdžiui, „Žiburio“ mokykla į rytmetines pamaldas nešė staltiesę, antroji vidurinė į jiems skirtos valandos šv. Mišias nešė žvakides, pagrindinė mokykla — kryžių.

Jaunimui Gavėnios rekolekcijas vedė Garliavos vikaras A. Žukauskas. Prievara vaikų bažnyčion niekas nevarė, tačiau mokyklose pamokas tądien sutrumpino arba paskyrė kaip ekskursijų dieną. Tad rinktis palikta laisva valia — kaip kam sąžinė liepia. Svarbu — parodytas kelias, kuriuo galima ieškoti amžinojo Gėrio, Meilės. (XXI amžius)

VYTAUTAS SALYS PRIEŠ MAKSIMĄ GORKĮ

Spaudoje kartais galime rasti įdomių minčių. Antai „Tiesos“ skyrelyje „Nuomonių telefonas“ Vytautas Salys iš Jurbarko pareiškė: „Opozicija įsikandusi mintį, kad Vyriausybė neturi tvirtos stuburkaulio. Mano galva, tai labai gerai. Jei žmogus turėtų ne lankstų, bet tvirtą stuburkaulį, kuo tai galėtų baigtis? Geriausiu atveju stuburas lūžtų, paraližuodamas rankas ir kojas. Tai kam naudinga turėti tvirtą stuburkaulį? Matyt, opozicijai?“

Kadaise didysis proletarinis rašytojas Maksimas Gorkis sakė: „Keičiasi tokie žmonės, kurie neturi vidinio stuburo. Pigūs žmonės“.

Kas galėjo pagalvoti, kad jį, gindamas dabartinę Lietuvos valdžią, sukritikuos jurbarkietis p. V. Salys? (Valstiečių laikraštis)

APŽVALGINIS LIFTAS BUS ĮRENGTAS ŠIAULIUOSE

Kad Šiauliai nepasižymi architektūrine įvairove, pripažįsta dauguma šios srities specialistų. Ateityje miestas turėtų pasipuošti keletu originalios konstrukcijos pastatų. Viena iš tokių keturių aukštų visuomeninės paskirties pastato projektą jau baigia ruošti Šiaulių miesto architektas K. Jurėnas.

Šis 1200 kvadratinį metrų naudingo ploto pastatas, kurį ateinančiais metais žadama pastatyti Šiaulių miesto centrinėje dalyje, turės ir išorinį panoraminį liftą.

Kaip paminėjo projekto autorius K. Jurėnas, panoraminiais liftais Vakaruose nieko nenustebinsi, tačiau kol kas Lietuvoje tokie įrenginiai pastatuose dar nebuvo naudojami.

Įrangą panoraminiam liftui jau yra pasirengusios pateikti dvi Vakarų Europos liftų firmos. (Lietuvos rytas)

SUKILĖLIŲ SUSITIKIMAS MARIJONŲ VIENUOLYNE

Žaslių kunigas Česlovas Kavaliauskas — „Teologinio žodyno“ autorius, „Bažnyčios istorijos“, dalies „Šventojo Rašto“ vertėjas į lietuvių kalbą. Tik nedaugeliui yra žinoma, kad jis, buvęs tarp Norilsko politinių kalinių jiems sukilus 1953 metais, yra sukūręs sukilėlių himną.

Buvusio Norilsko politinio kalinio marijampoliečio Antano Mozerio pakviesti, į Marijampolę buvo susirinkę likę gyvi Norilsko politinių kalinių sukilimo dalyviai. Marijampolės marijonų vienuolyno celėje įvyko „Norilsko vyčių“ — taip dabar vadinasi šio sukilimo dalyvių bendrija — pokalbis su kunigu Česlovu Kavaliausku. „Norilsko vyčiai“ dalyvavo ir kunigo C. Kavaliausko aukojamose šv. Mišiose Marijampolės prokatedroje. (Lietuvos rytas)

KAUNO ŽEMĖLAPIS — PER VISĄ KAMBARIO SIENĄ

Kauno miesto valdyba pasirašė sutartį su Oro fotogeodezijos institutu, pagal kurią institutas paruoš tikslų ir smulkų 1:10.000 mastelio 5 spalvų Kauno žemėlapią. Sulankstytas jis bus kaip šešių lapų sąsiuvinis, o išlankstytas, 2 metrų pločio ir 2,20 m ilgio. Už pirmuosius 50 žemėlapio egzempliorių valdyba sumokėjo 139.000 litų. Žemėlapis būtų kainavęs dar brangiau, bet šveicarų firma „Leiko“ dar praėjusiais metais nufotografavo Kauną iš lėktuvo ir šią paslaugą pavadino labdara Kaunui.

Miesto valdyba tikisi, kad žemėlapis reikės ne tik specialioms tarnyboms, bet ir firmoms, valstybinėms įstaigoms, turtingesniems kauniečiams, tad išlaidos turėtų atsipirkti. (Lietuvos rytas)

KLAIPĖDOS STUDENTAI JAU TURI SAVO LAIKRAŠTĮ

Išleistas pirmasis uostamiesčio universiteto laikraščio “Klaipėdos universitetas” numeris. 500 egzempliorių tiražu jį išspausdino bendradarbiavimo sutartį su šia aukštąja mokykla pasirašiusi “Ryto” spaustuvė. Kol kas naujasis leidinys eis kartą per mėnesį, vėliau — du kartus. (Lietuvos rytas)

ILGESYS SKLANDO VIRŠ KAUNO ZOOLOGIJOS SODO

Jau kuris laikas zoologijos sode našlaujanti gražuolė žirafa ilgisi naujo gyvenimo draugo. Kandidatas yra, bet jis toli ir... labai brangus. Tad su liūdna viltimi ilgakaklė žvelgia į kiekvieną solidesnį lankytoją — gal tarp jų atsiras dosnus bankininkas ir sutiks už mylimąjį pakloti 10 tūkst. DEM bei padengti šiek tiek kuklesnes kelionės išlaidas iš Čekijos. (Respublika)

PATIRTIES — Į KINIJĄ

1994-ieji — Šeimos metai, tačiau Lietuvoje mažėja santuokų, vis mažiau gimsta vaikų, didėja skyrybų skaičius. Be abejo, tam turi įtakos stipriai pablogėjus Lietuvos ekonominė padėtis. Bet juk yra šalių, kur žmonės gyvena nė kiek ne geriau negu lietuviai, bet vaikus gimdo. Kinija net riboja gimstamumą, bet gyventojų skaičius didėja toliau.

Kinų šeimai turėti kuo daugiau vaikų — garbės reikalas. Tiesa, dauguma miestiečių šeimų pakluso valdžiai ir gimdo tik po vieną vaiką, tačiau kaimiečiai to nė nemano daryti.

Pasaulis jau seniai sumažėjo tiek, kad galima nesunkiai nuvažiuoti į bet kurią šalį, susipažinti su kitų tautų papročiais, pasisemti patyrimo. Jau prieš kelerius metus Lietuva ir Kinija užmezgė diplomatinis santykius. Kinijos ambasada Lietuvoje daug dirba, norėdami suaktyvinti abiejų šalių kultūrinį ir ekonominį bendradarbiavimą.

Sujaudinta Lietuvos blogėjančios demografinės padėties, ambasada pasiūlė parinkti dešimt

Skaitvardžių vartojimo klaidos

Labai dažnai daromos klaidos, kai su daugiaskaitiniais daiktavardžiais vartojami ne dauginiai, bet paprastieji skaitvardžiai. Šios rūšies klaidos labai paplitusios tiek Lietuvoje, tiek čia, išeivijoje. Labai dažnai pasakoma ar parašoma: *Aš ten buvau tris metus. Prieš du metus jis grįžo iš užsienio. Jau penki metai, kai iš jo negaunu jokios žinios. Tai didelės klaidos.* Šiuos sakinius taip reikia pataisyti: *Aš ten buvau trejus metus. Prieš dvejus metus jis grįžo iš užsienio. Jau penkeri metai, kai iš jo negaunu jokios žinios. Metai* yra daugiskaitinis daiktavardis, todėl su juo reikia vartoti dauginius skaitvardžius.

jaunų lietuvių šeimų, kurios norėtų turėti daugiau vaikų, bet bijo, kad jų neišmaitins. Toms šeimoms būtų sudaryta galimybė mėnesiui nuvažiuoti į Kiniją, pagyventi kinų šeimose. Lietuviai pamatytų, kaip nesunkiai galima išmaitinti ir aprengti vaiką, jei tai daroma protingai. Kelionės išlaidas apmokės Lietuvos šeimos fondas. Be to, tariamasi dėl keliolikos kinų šeimų, negalinčių susitaikyti su gimstamumo ribojimu, persikėlimo į Lietuvą. Jų pavyzdys turėtų įkvėpti lietuvius padidinti Lietuvos gyventojų skaičių bent iki keturių milijonų. Nebegalima pasyviai laukti, kol vaikas šalyje taps retenybe.

Norinčius stažuotis Kinijoje, prašoma kreiptis į “Tiesos” redakciją, nurodant tikslų adresą. (Tiesa, 1994 m. balandžio 1-oji)

Kas yra tie daugiskaitiniai daiktavardžiai? Tai tokie, kurie neturi vienaskaitos, o tik daugiskaitą. Jų lietuvių kalboje turime nemaža, pvz.: *metai, durys, vartai, marškiniai, kelnės, žirklys, kailiniai, vestuvės, sutiktuvis, išleistuvis, mišios* ir kt. O dauginiai skaitvardžiai yra šie: *vieni (arba vieneri), dveji, treji, ketveri, penkeri, šešeri, septyneri, aštuoneri, devyneri*.

Keista, kad tik prie žodžio *metai* daugelis kergia paprastus, o ne dauginius skaitvardžius, bet su kitais daugiskaitiniais daiktavardžiais paprastai visi taisyklingai vartoja dauginius skaitvardžius. Juk niekas nepasakys: *Nusipirkau du marškinius ir tris kelnės*. Visi pasakys: *Nusipirkau dvejus marškinius ir trejas kelnės*. Dėl ko su visais kitais daugiskaitiniais daiktavardžiais taisyklingai vartoja dauginius skaitvardžius, tik su *metais* nėra įpratę jų vartoti? Gal dėl to, kad yra ir žodis *metas*, kuris vartojamas vienaskaitoje, pvz.: *Jau metas keltis. Jau metas baigti darbą*.

***Metai* yra dvylikos mėnesių
laikotarpis. *Metas* reiškia tą pat,
ką *laikas*. Tad šių dviejų žodžių
reikšmė yra skirtinga.**

Ne kartą teko pastebėti, kad kai kurie, žinodami, kad su žodžiu *metai* reikia vartoti dauginius skaitvardžius, bijodami nesuklysti, pradeda dauginius skaitvardžius vartoti ir su kitais, nedaugiskaitiniais daiktavardžiais, reiškiančiais laiką, pvz.: *treji mėnesiai, ketverios savaitės* ir pan.

Reikia atkreipti dėmesį, kad ir tie, kurie vartoja dauginius skaitvardžius, suklysta šių skaitvardžių galininko linksnyje: Prieš *penkeris, šešeris, metus...* Tai klaida. Šių skaitvardžių galininko galūnė yra *-us*: *dvejus, trejus, ketverius* ir t.t.

Kalbant apie skaitvardžius, dar bus pravartu priminti, kad *kiekiniai* skaitvardžiai nuo *vieniolikos iki devyniolikos* galininko linksnyje neturi nosinės, pvz.: *Už devyniolika dolerių nusipirkau dvyliką sąsiuvinį ir penkiolika pieštukų*. Ši taisyklė galioja ir žodžiui *keiliolika*: *Jau perskačiau keiliolika knygy*.

Bet kai kurie klaidingai galvoja, kad ir “keletas” galininke rašomas be nosinės. Ne! Nosinės čia reikia, pvz.: *Sutikau keletą draugų*.

Dar ir nūdien vienoje Lietuvos mokykloje mokytoja aiškina mokiniams apie žmogaus kilmę iš beždžionės. Vienas drąsesnis mokinys mandagiai taria:

— Atsiprašau, ponio mokytoja, mums nelabai įdomu jūsų genealogijos šaknys. Verčiau norėtume žinoti apie visos žmonijos pradžią — pirmuosius tėvus.

Keletas italų dirigentų, tarp jų Toscanini ir Mascagni, buvo pakviesti dalyvauti festivalyje, skirtame kompozitoriaus Verdi garbei. Mascagni sutiko diriguoti tik su sąlyga, kad jam būtų užmokėta daugiau negu dirigentui Toscanini.

— Mano honoraras turi būti didesnis, — sakė jis, — turiu aš gauti bent viena lyra daugiau.

Direkcija sutiko. Festivaliui pasibaigus, Mascagni gavo vieną lyrą. Mat tame festivalyje Toscanini dirigavo nemokamai.

Vokiečių poetas H. Heine kartą taip pasakė apie vieną įžymią solistę, kurios apkūnumas visiems krisdavo į akis:

— Tai dramblys, prarijęs lakštingalą.

Vienas pilietis sako klebonui:

— Klebone, rytoj jūsų bažnyčioje bus mano dukters vestuvės. Ar jūs negalėtumėte pakeisti užrašą prie altoriaus?

— Bet kodėl jūs norite, kad aš tą užrašą pakeisčiau? - nustemba klebonas.

— Argi jums, klebone, neaišku? Juk ten parašyta: “Viešpatie, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro...”

Publiką linksmina Vladas Vijeikis.

Rolando Bartašiūno nuotr.

Sapnas sugrąžino praeitin»»

Atkelta iš 204 psl.

ir kokie jie bebūtų? Magdelė, matyt, vylėsi sugrąžinti dukters širdin meilę, gyvenimo džiaugsmą, tikėjimą ir viltį. Tačiau dukters širdis buvo per daug surambėjusi, kieta ir akmeninė, kad su gimimu pasėtas gėrio, meilės ir pagarbos grūdas niekaip nebeįstengė pramušti kietų širdies šarvų.

Meldžiu Viešpatį sugrąžinti visus pasiklydusius į teisingą kelią ir viliuosi, jog tarp visų kitų klajojančių sugrįš ir ta, kuri sutrypė motinos meilę, paniekino jos jausmus, sugriovė gyvenimą. Ateis toks laikas, kai vėl visi kartu susitikime, tik šįkart Dievo akivaizdoje. Ir nebeįsivaizduoju, ką galės pasakyti dukra savo pražilusiai, be galo taurios širdies motinai, kurios ji atsižadėjo vardan turto ir tuščio pinigų skambėjimo. Tik nuoširdžia malda ir atgaila tokie žmonės gali pelnyti atleidimą.

Neseniai vedusiam gydytojui paskambino kolega ir pasiūlė sulošti bridžio partiją.

— Skubus iškvietimas, - paaiškino žmonai gydytojas.

— Ar labai rimta? - paklausė susirūpinusi jauna žmona, pamačiusi, kad vyras skubiai rengiasi.

— Labai! Trys gydytojai jau ten!

Policininkas pasiveja per greitai vairuojančią merginą ir sakė:

— Dėl ko nesustojai, kai aš švilpiau?

— Tamsta be reikalo varginiesi — aš jau susižiedavusi, — ramiai atsako mergina.

Mamytė primą kartą nusiveda Vytuką į koncertą. Koncerto metu Vytukas klausia:

— Mamyte, dėl ko tas ponas taip grūmoja su lazda anai panelei?

— Jis negrūmoja, Vytuk, jis diriguoja.

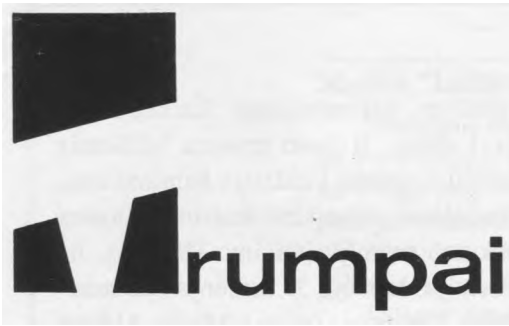
— Tai dėl ko ta panelė taip rėkia?

ŠAKNYS AUGA AUKŠTYN

Visi žino, kad medžių šaknys auga į apačią ir skverbiasi į dirvožemio gilumą. Tačiau ir ši taisyklė turi išimčių. Venesuelos džunglėse aptikta net dvylika rūšių medžių, kurių šaknys medžių kamienais vejasi aukštyn. Tų vietovių dirvoje būna taip mažai mitybinių medžiagų, jog medžių šaknys buvo priverstos kalį, magnį, kalcį ir kitas mineralines medžiagas siurbti iš lietaus vandens, nutekančio medžio kamieniu. Tyrinėtojai, norėdami patikrinti savo prielaidą, dirbtinai padidino mineralinių medžiagų koncentraciją, ir šaknys pradėjo augti sparčiau.

PLONIAUSIAS STIKLAS

Vos 0,03 mm storio stiklą gamina Vokietijos firma "Desag". Stiklą galima sulenkti kaip ploną kartoną. Toks stiklas naudojamas biosensorių, temperatūros daviklių, saulės baterijų, kompiuterių, displėjų ir kitos šiuolaikinės technikos gamybai, — rašo "Kultur Chronik".

■ Balandžio pradžioje Vilniaus aukštesniojoje policijos mokykloje lankėsi Vilniaus arkiv. A. J. Bačkis ir keletas kitų aukštų Bažnyčios hierarchų, kur susitiko su vidaus reikalų ministru R. Vaitiekūnu.

■ Vilniaus vyriausiu rabinu paskirtas rabinas Šmuelis Kanas Vilniaus žydų religinės bendruomenės sprendimu. Šias pareigas jis pradėjo eiti nuo sausio pabaigos.

■ Kun. Jonas Gasiūnas, buvęs Panevėžio vysk. K. Paltaroko sekretorius, kovo mėn. St. Peterburge, FI, buvo pagerbtas 90 m. amžiaus ir 65 m. kunigystės sukakčių proga.

■ Lietuvos prezidentas A. Brazauskas sutiko būti „Baltų ainiai“ globėju. Tuo jis pratęsė Lietuvos prezidento A. Smetonos neprikl. Lietuvos laikais pradėtą tradiciją globoti blaivybės sąjūdį.

■ Balandžio mėn. Lietuvoje lankėsi Anglijos Bažnyčios (anglikonų) Canterbury arkiv. dr. George Carey, lydimas dviejų vyskupų ir dviejų patarėjų. Vilniuje jis susitiko su liuteronų bažnyčios atstovu vysk. Jonu Kalvanu, Vilniaus arkiv. J. A. Bačkiu, pravoslavų arkiv. Chrizostomu, pašventino Britų ambasados patalpas. Pakeliui į Rygą arkiv. Carey aplankė Kryžių kalną.

■ Architekto Jono Muloko, gyvenusio Los Angeles, sūnus Rimas Mulokas nori įamžinti savo tėvo atminimą: Berčiunuose, netoli Panevėžio, jis nori sukurti architektūrinį kryžiaus kelių ansamblį. Mat Berčiunuose buvo įgyvendintas pirmasis Jono Mu-

loko projektas, pastatyta Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia, kuri bolševikmetyje buvo susprogdinta.

■ Kauno Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčios ventiliacijos tunelyje rasta prieš 50 m. paslėptų Krašto apsaugos ministerijos dokumentų. Tos bažnyčios klebonas kun. Ričardas Mikutavičius tikisi, kad ten bus rasta ir daugiau Krašto apsaugos ministerijos dokumentų.

■ Balandžio mėn. Lietuvoje lankėsi Koelno arkivyskupas kardinolas J. Meisneris.

■ Bažnytinės muzikos festivalis, rengiamas jau dvyliktą kartą, balandžio 5 d. prasidėjo Kauno valstybinio choro koncertu Šiaulių Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Jame, be šeimininkų — Šiaulių choro „Polifonija“, dalyvavo sakralinės muzikos atlikėjai iš kitų Lietuvos miestų, Latvijos ir Ukrainos.

■ Kun. Viktoras Rimšelis, MIC, marijonų vienuolijos vadovybės paskirtas „Draugo“ dienraščio moderatoriumi.

■ Balandžio 20 d. Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas Vilniaus arkivyskupijos kurijoje susitiko su Lietuvos vyskupų konferencijos pirm. arkiv. Audriu Juozu Bačkiu ir Lietuvos vyskupa. Pokalbyje buvo aptarti aktualūs Bažnyčios ir valstybės santykių klausimai, tartasi dėl bendradarbiavimo dorovės, socialinio aprūpinimo ir kitais klausimais. Nutarta tokius susitikimus rengti reguliariai.

■ Kun. dr. Vytautas Mankeliūnas, profesoriavęs Bogotos universitete Kolumbijoje, kur dėstė filosofiją ir psichologiją, mirė 1993 m. gruodžio 21 d. Buvo gimęs 1912 m. Jiezne.

■ Kun. prof. Pauliui Rabikauskui, SJ, yra paskirta 1500 dol. premija už knygą apie šv. Kazimierą. Premijos mecenatas yra prel. dr. Juozas Prunskis.

■ Kun. Antano Saulaičio, SJ, surinktais duomenimis, 1994 m. pradžioje Lietuvoje buvo 26 moterų ir 6 vyrų vienuolijos. Moterų vienuolių dauguma yra vietinės, priklausančios vyskupijai. Tik viena kita šių vienuolių turi narių kur nors užsienyje, kaip Šv. Kazimiero seserų kongregacija

■ *“Time” žurnalas po įvairių apklausinėjimų ir tyrimų paskelbė dešimt populiariausių praėjusio tūkstantmečio žmonių. Šv. Pranciškus Asyžietis užėmė pirmąją vietą. Antrąją vietą užėmė J. Gutenbergas, spaudos išradėjas.*

35-oji "Laiškų lietuviams" metinė šventė

Šios šventės ir konkursai buvo pradėta ruošti 1960 m., kai minėjome "Laiškų lietuviams" dešimtmetį. Šių metų šventė buvo gegužės 1 dieną. Ji buvo pradėta Mišiomis Jėzuitų koplyčioje. Po Mišių apie pustrėčio šimto žmonių susirinko į didžiąją Jaunimo centro salę. Programos vedėja redakcijos narė Nijolė Užubalienė pasveikino susirinkusiuosius ir pakvietė redaktorių Juozą Vaišnį, SJ, pradėti konkurso premijų įteikimo iškilmes. Jis pranešė, kad šių metų konkurse buvo 103 dalyviai. Premijas laimėjo 33 asmenys (22 suaugusieji ir 11 jaunimo). Vertinimo komisiją sudarė: Juozas Masilionis (pirm.), Marija Aldona Jurkutė (sekr.) ir Nijolė Užubalienė (narė). Redaktorius pakvietė sekretorę perskaityti protokolą. Kas buvo laimėtojai, jau buvo pranešta praėjusiame numeryje.

Beveik visi laimėtojai buvo iš Lietuvos, tik trys iš JAV ir vienas iš Italijos. Tad salėje galėjo dalyvauti tik Aldona Kamantienė, pirmosios premijos laimėtoja. Ji padėkojo už premiją ir palinkėjo, kad "Laiškai lietuviams" ir toliau būtų leidžiami Čikagoje, neiškeliant jų kitur, nes tai turbūt dabar vienintelis likęs išeivijoje religinės minties žurnalas.

Mecenatų vardu kalbėjo Vaclovas Momkus. Tuoju atsirado keletas mecenatų ir ateinančiam konkursui. Po 300 dol. aukojo dr. Birutė Kasakaitienė ir Vanda Prunskienė. Po 100 dol. aukojo: Vaclovas ir Margarita Momkai, Bronius ir Jadvyga Jankauskai, Adolfas ir Sofija Jelioniai, Ona Prancevičiūtė ir Barbara Morkūnienė. Pasizadėjo paaukoti vėliau Stefanija Rudokienė, Aleksas Lauraitis ir kt.

Meninę programą atliko solistas Algimantas Barniškis, akompanuojant prof. Anicetui Arminui, o Vladas Vijeikis visus pralinksmino savo "vijeikiškais" juokais.

Redakcija nuoširdžiai dėkoja visiems kokių nors būdu prisidėjusiems prie šios šventės pasisiekimo, ypač paminėtini šie asmenys: A. Ramanauskienė, A. Likanderienė, R. Andrijauskienė, N. Užubalienė, S. Plenienė, Pr. Masilionienė, J. Ivašauskienė, A. Lietuvninkienė, Z. Žilevičienė, J. Paronis, A. Dirgėla, A. Valavičius, R. Bartašiūnas, O. Norvilienė. Teatlygina jums Visagalis.

ir Nekaltai Pradėtosios Švč. M. Marijos seserys. Tik trys iš jų turi daugiau kaip šimtą narių, kitos nuo keleto ligi keliasdešimt. Iš viso jos turi 993 nares ir 120 kandidačių. Vyrų vienuolijos yra pasaulinės, tarptautinės: marijonai, domininkonai, pranciškonai, kapucinai, saleziečiai ir jėzuitai. Lietuvoje jie turi 131 narį ir 19 kandidatų, o užsienyje 92 narius.

- 1994 m. pradžioje Lietuvoje ėjo 8 katalikiški laikraščiai: Apžvalga, Caritas, XXI amžius, Katalikų pasaulis, Kregždutė, Naujasis dienovidis, Naujasis židinys — Aidai ir Logos.

- 1994 m. pradžioje Lietuvos ir Latvijos Jėzuitų provincijoje buvo 31 kunigas, 4 studentai ir 9 broliai, užsienyje 35 kunigai, 4 studentai ir 4 broliai.

- Pastaruoju metu Lietuvoje restauruotos ketu-

rios totorių mečetės, vyksta pamaldos. 1997 m. sukaks 600 metų, kai totoriai apsigyveno Lietuvoje.

- Šiauliuose buvo surengta konferencija, skirta vysk. Vincento Borisevičiaus atminimui. Jos tema: "Lietuvių tautos genocidas, neapykanta Dievui ir žmogui, resovietizacija". Konferencijoje dalyvavo ir Telšių vysk. A. Vaičius.

- Šv. Kazimiero popiežiškoje lietuvių kolegijoje Romoje šiuo metu studijuoja 8 kunigai, 9 klierikai ir 2 seselės.

- Šiais metais sueina dešimt metų, kai pop. Jonas Paulius II kun. Paulių Baltakį, OFM, paskyrė užsienyje gyvenančių lietuvių vyskupu. Vyskupu konsekruotas buvo 1984 m. rugsėjo 14 d.

Juoz. M.

36-asis “Laiškų lietuviams” konkursas

Skelbiame naują konkursą suaugusiems ir jaunimui. Jaunimui priklausys tik viduriniųjų ir kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Konkurso taisyklės bus tos pačios kaip ir praėjusiuose konkursuose, tik dabar straipsniai turės būti parašyti mašinėle. Ranka rašytų į konkursą nepriimsime. Suaugusiųjų rašiniai turėtų būti maždaug 4-9 mašinėle rašytų puslapių, o jaunimo bent dviejų puslapių, bet pageidaujama ir ilgesnių.

Siūlome tris temas: 1. Kelias į Lietuvos dvasinį prisikėlimą, 2. Šeima—meilės mokykla, 3. Kitus įveikti gali daug kas, save įveikti gali tik žmogus.

Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, į atskirą vokelį įdedama tikroji autorius pavardė ir adresas. Ant vokelio užrašomas tik slapyvardis, vokelis įdedamas į voką su straipsniu. Konkursas baigsis 1995 m. vasario 16 d. Straipsnius siųsti šiuo adresu: “Laiškai lietuviams”, 2345 W. 56 th St., Chicago, IL 60636, USA.

Nuoširdžiai dėkojame “Laiškų lietuviams” rėmėjams

200 dol. aukojo kun. Gediminas Kijauskas, SJ.

Po 100 dol. aukojo: Ona Pranckevičiūtė, Ona ir Povilas Norvilai.

Po 35 dol. aukojo: O. Jankevičiūtė, A. ir A. Žemaitaičiai.

Po 25 dol. aukojo: L. Bildušas, A. Kulys.

Po 20 dol. aukojo: M. Vygantas, A. Lesniauskas, I. Laisvėnaitė, R. Shatas.

Po 15 dol. aukojo: B. Simonaitienė, kun. L. Dieninis, M. Dūda.

Po 10 dol. aukojo: M. Barienė, M. Šeduikis, B. Morkūnienė, R. Ayre, M. Edelenė, prel. A. Goldikovskis, N. Dėdinas, R. Jautokienė, V. Peseckas, S. Laniauskienė, S. Aleksa, O. Barauskienė, K. Remeza.

Po 5 dol. aukojo: J. Gataveckas, P. Macnorius, M. Jasiulevičius, P. Marcinkus, V. Miknis, J. Paronis, V. Sabalis, V. Butkus, O. Juodvalkis, O. Peteris, D. Zailskas, J. Jankauskaitė, A. Čepulis, E. Olšauskas, A. Bailey, P. Kaufmanas, J. Gedrimas, A. Mikšienė, R. Šilgalis, A. Budreckas, S. Balutis, O. Siliūnienė, A. Smolinskas, J. Spurgis, A. Namikienė, T. Rūta, V. Butvydas, V. Bakšys, S. Rudys, A. Bražėnas, V. Dailidkienė, J. Miltenis, S. Čepas, B. Stangenberg, M. Noreika, B. Butkys, A. Skučas, P. Pagojus, L. Paulavičius, F. Rajeckas, M. Kardauskaitė, F. Kuncaitienė, V. Pleškus, J. Orantas, T. Vaitekūnas, A. Povilaitis, M. Titienė, V. Maciūnas, Z. Junevičienė, S. Leikus, K. Genčius, B. Martick, J. Švoba, A. Stonys, H. Idzelis, L. Balaišis, J. Gustainis, Č. Baczinskas, V. Sniolis, G. Miglinas, J. Plačas, kun. K. Trimakas, I. Užgirienė, S. Danaitis, Z. Juras, dr. O. Mironaitė, J. Leibneris.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. “Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.